

میاشتنی | Monthly | ماہنامہ

بانک The Bank

۲۲۵ گنہ - ۱۴۴۷ شوال المکرم - ۱۴۰۵ وری

د افغانستان بانک

د عالی شورا غونډه ترسره شوه

۱ مخ

ګرانو هېوادوالو!

که چېرې مالي مؤسسو ته د مراجعې پر مهال له کومې ستونزې سره مخ کېږئ، یا له تاسې سره نامناسب چلند کېږي او یا هم ستاسې حقونه د اصولو پر بنسټ نه درکول کېږي، نو کولای شئ چې خپل شکایت مو د customer.protection@dab.gov.af برېښنالیک، د ۰۲۰۲۵۱۱۷۲۶ تیلیفون شمېرې او یا د ۳۷۵۵ ۹۳۷۹۸۷۰+ وټس اپ شمېرې له لارې د افغانستان بانک د مالي پرېدونکو له برخې سره ثبت کړئ. موږ به ژر تر ژره ستاسو شکایتونو ته رسېدنه وکړو.

هموطنان عزیز!

در صورتیکه حین مراجعه به یکی از مؤسسات مالی به کدام مشکل مواجه می شوید و یا با شما برخورد نامناسب صورت می گیرد و یا هم حقوق شما به اساس اصول پرداخت نمیگردد، شما می توانید شکایت خویش را از طریق ایمیل آدرس customer.protection@dab.gov.af، شماره تیلیفون ۰۲۰۲۵۱۱۷۲۶ و یا شماره وټس اپ ۳۷۵۵ ۹۳۷۹۸۷۰+ با بخش حقوق مشتریان مالی د افغانستان بانک ثبت نمایید. ما به شکایت شما به اسرع وقت رسیدگی می نمایم.

د امتياز خاوند: د افغانستان بانک

کتبلاوی: فدا محمد فیضان، احمد جواد سداد او محمد ادریس رونق

سرلیکوال: شفیق الله بارز

- ۱ د افغانستان بانک د عالی شورا غونډه ترسره شوه
- ۲ جلسه هیئت نظارت شرعی د افغانستان بانک برگزار گردید
- ۳ د افغانستان بانک د زونونو د همغږۍ غونډه ترسره شوه
- ۴ دیجیتال سازی پرداختها در افغانستان: فرصتها، دستاوردها و مسیر آینده
- ۷ نوي مهارتونه او مصنوعي ځيرکتيا د کار راتلونکې بڼه بدلوي
- ۱۱ فعاليت‌های د افغانستان بانک در سال ۱۴۰۴: ثبات، اعتماد و رشد
- ۱۳ سپما؛ د مالي ثبات، کورني امنيت او اقتصادي ودې کليدي بنسټ
- ۱۵ برنامه های تأثیر گذار اشتغال زایی: آنچه برای اشتغال مؤثر است
- ۱۷ اقتصادي خبرونه
- ۱۹ بهار ۱۴۰۵؛ نویدبخش رونق اقتصادی برای کشور
- ۲۲ باثباته بر بنبنایي پیسې څنگه په اداینو او نړۍ وال تمویل کې اغېزناکتیا رامنځته کولای شي؟
- ۲۶ نقش راهبردی بانک مرکزی در توسعه شمولیت مالی؛ تنظیم، نظارت و تسهیل گری
- ۳۱ Banking Sector Supervision and Stability: Key Achievements in FY 1404

مسئول مدیر: انور الله حیات

خبريالان: سيد خالد خالقيار او عبدالقيوم عالم

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوټوژورناليسټ: زيرک مليا

د وېش مسؤل: نصرت الله احمدزی

د چاپ شمېر: ۱۲۰۰ ټوکه

کال: نولسم

پته: د افغانستان بانک

د ثبت ګڼه: ۶۵۸

ټلېفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۰۵

برېښنالیک: magazine@dab.gov.af

وېب پاڼه: www.dab.gov.af

د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه تر سره شوه

ورپسې، د افغانستان بانک د بېلابېلو سکتوري آمريتونو له خوا د ۱۴۰۴ لمريز کال د فعاليتونو راپورونه وړاندې شول. په دې راپورونو کې د پولي سياستونو د تطبيق، د بانکي سکتور د پياوړتيا، اسلامي بانکوالی د ودې، د اداينو سيستم د پرمختگ او نورو مهمو برخو وړانديزونه، لاسته راوړنې او ننگونې شاملې وې. د دې ترڅنگ، د ۱۴۰۵ کال د پلانونو او راتلونکو پروگرامونو په اړه هم پراخ بحثونه تر سره شول. د يادونې وړ ده چې د افغانستان بانک عالي شورا د دې بانک د ستراتيژيکو پرېکړو تر ټولو معتبره او واکمنه مرجع ده، چې په کال کې څلور ځل غونډې کوي او د هېواد د پولي او مالي ثبات لپاره بنسټيزې پرېکړې کوي.

پراخېدو هر اړخيزې خبرې وکړې. ښاغلي نور احمد آغا وويل چې افغانی د تېر کال په اوږدو کې د سيمې او نړۍ د ډېرو اسعارو په پرتله خپل ثبات ساتلی، او د ۱۴۰۴ لمريز کال په جريان کې د ډالرو پر وړاندې د افغانی ارزښت د ۱۴۰۳ کال په پرتله ۱۰.۷۷ سلنه لوړ شوی دی. د افغانستان بانک د رئيس په خبره دا پرمختگ د افغانستان بانک د اغېزناکو او هدفمندو پولي سياستونو د برياليتوب څرگندونه کوي. همداراز، ښاغلي نور احمد آغا وويل چې په ۱۴۰۴ کال کې د بانکونو ټوليزې شتمنۍ د تېر کال په پرتله ۴.۶۹ سلنه زياتوالی ښيي، چې دا د بانکي سکتور د ثبات، پياوړتيا او د مشتريانو د باور د زياتېدو واضح نښه ده.

د ۱۴۴۷ د شوال المکرم ۱۸ مه - د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه د دې بانک د ټولو رئيس، ښاغلي نور احمد آغا، په مشرۍ چې په ورته وخت کې د دې شورا رئيس هم دی، د شورا د غړو په حضور کې تر سره شوه. غونډه کې د پولي سياستونو، مالي او بانکي سکتور اړوندو موضوعاتو په اړه بحثونه تر سره شول. غونډه د افغانستان بانک د رئيس، ښاغلي نور احمد آغا، په پرانيستونکي وينا پيل شوه. نوموړي د پولي سياستونو د اغېزناک تطبيق، د بانکوالی سکتور د اوسني وضعیت، په هېواد کې د اسلامي بانکوالی د پراختيا لپاره د روانو هڅو، او د برېښنايي بانکوالی د ودې او مالي خدمتونو ته د خلکو د لاسرسي په

جلسه هیئت نظارت شرعی د افغانستان بانک برگزار گردید

۱۷ شوال المکرم ۱۴۴۷- نخستین جلسه سال روان هیئت نظارت شرعی د افغانستان بانک در دفتر مرکزی این بانک با حضور داشت محترم صدیق الله خالد معاون اول د افغانستان بانک، محترم فدا محمد فیضان، آمر عمومی دفتر ریاست، محترم دوکتور فضل الرحیم بصیرت و اعضای هیئت تدویر گردید.

محترم صدیق الله خالد معاون اول د افغانستان بانک، در این نشست اظهار داشت که سکتور مالی و بانکی افغانستان در پرتو اساسات دین مبین اسلام فعالیت می نماید و هیئت نظارت شرعی در راستای انجام این مسئولیت مهم، با مسئولیت های بزرگی مواجه می باشد.

معاون اول د افغانستان بانک گفت که کارمندان بانکها و مؤسسات مالی در

عرصه بانکداری اسلامی به آموزش های معیاری، ارتقای ظرفیت و دانش مسلکی نیاز دارند. موصوف از اعضای هیئت نظارت شرعی قدردانی نموده و افزود که اکثریت آنان از افراد علمی و باتجربه می باشند که در مسائل فقهی، بانکداری اسلامی و نظام های مالی از دانش خوبی برخوردار اند.

محترم صدیق الله خالد از اعضای هیئت خواست تا به منظور ارتقای ظرفیت کارمندان بانکها و مؤسسات مالی، ورکشاپها، سیمینارها، برنامه های آموزشی و تخصصی را ترتیب نمایند تا کارمندان متذکره در عرصه بانکداری اسلامی، دانش، مهارت و توانایی های عملی بهتری کسب نمایند.

معاون اول د افغانستان بانک از اعضای هیئت خواست تا برای فعالیت های د افغانستان بانک و سکتور بانکی و

مالی کشور، اولویتها را تعیین نموده و در مورد موضوعات راجع شده، با در نظر داشت حساسیتها در چارچوب مذهب حنفی، راه حل های مؤثر، عملی و بدیل، مشوره ها و رهنمودهای لازم را ارائه نمایند، تا این موضوعات مطابق دیدگاه د افغانستان بانک، به گونه مؤثر و ثمربخش حل و فصل گردد.

قابل ذکر است که هیئت نظارت شرعی در ساختار تشکیلاتی د افغانستان بانک به عنوان یک مرجع مستقل و عالی فعالیت می نماید و مسئولیت ارائه فتوا، مشوره و رهنمود در مورد فعالیتها، معاملات، اسناد تقنینی و سایر موضوعات مرتبط شرعی د افغانستان بانک و مؤسسات بانکی و مالی کشور را بر عهده دارند.

د افغانستان بانک د زونونو د همغږۍ غونډه تر سره شوه

د ۱۴۴۷ د شوال المکرم ۲۹ مه - د افغانستان بانک د عالي شورا په تالار کې د ریاست د دفتر لوی آمر ښاغلي فدا محمد فیضان په مشرۍ د افغانستان بانک د زونونو د همغږۍ غونډه تر سره شوه. په دې غونډه کې د مرکزي زون او د هرات، کندهار، پکتیا، ننگرهار، کندز او مزار زونونو آمرینو او مرستیالانو، د افغانستان بانک د بېلابېلو آمریتونو آمرینو، مرستیالانو او اړوندو کارکوونکو گډون درلود.

د غونډې اصلي موخه د افغانستان اسلامي امارت د مشرتابه د هدایتونو او فرمانونو د تطبیق، په ځانگړې توگه د اداري بهیرونو د ساده کولو، د وخت له ضایع کېدو څخه د مخنیوي، او د عصري او اغېزناکو سیستمونو رامنځته کولو لپاره د عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالی د حکم د عملي کولو لپاره د افغانستان بانک د زونونو ترمنځ د همغږۍ رامنځته کول وو. همدارنگه د زونونو ستونزې، وړاندیزونه او د اداري او عملي چارو د ښه والي په هکله هر اړخیز بحثونه تر سره شول.

د افغانستان بانک د ریاست د دفتر لوی آمر ښاغلي فدا محمد فیضان وویل چې ولس حق لري ترڅو معیاري، شفافو او آسانو خدمتونو ته لاسرسی ولري، او د افغانستان بانک ژمن دی چې د عصري ډیجیټلي سیستمونو، د اداري بهیرونو د ساده کولو، او د اوږدو پروسو د لنډولو له لارې خلکو ته غوره، آسان او چټک خدمتونه وړاندې کړي.

هغه زیاته کړه چې د افغانستان بانک د دې موخې لپاره په دقت کار کوي او د افغانستان اسلامي امارت د مشرتابه د عالي مقامانو د حکمونو د پلي کولو لپاره یې ځانگړې کمېټه ټاکلې چې تر دې مهاله د پام وړ پرمختگونه شوي دي، د اداري جریانونو بیاکننه شوي، د کاغذي فورمو کارول کم شوي، داخلي مراسلات منسجم شوي، او د کاغذي سیستمونو پر ځای د عصري سیستمونو د پراختیا لپاره مشخص چوکاټ جوړ شوی دی، چې په پایله کې یې آسانه، شفاف او معیاري برېښنایي سیستمونه رامنځته شوي، د داخلي اسنادو د تبادلې او راپور ورکولو لپاره آنلاین بدیلونه فعال شوي، او په ډېرو برخو کې د کاغذ پر

ځای اتومات میکانیزمونه په کار اچول شوي دي.

د غونډې په ترڅ کې د برېښنایي سیستمونو د ښه والي، د کپنلارو د شریکولو، د بانکي خدمتونو د آسانولو، د داخلي مراسلاتو منسجم کولو او د زونونو ترمنځ د همغږۍ د پیاوړتیا په اړه مهمې لارښوونې او پرېکړې وشوې. د زونونو استازو خپلې ستونزې او وړاندیزونه شریک کړل چې په ځینو مواردو کې ورته سمدستي حل لارې وړاندې شوې او نور موارد د لایزاتي څېړنې او اجرا لپاره اړوندو آمریتونو ته وسپارل شول.

په پای کې د غونډو گډونوالو خلکو ته د معیاري، چټکو او آسانه خدمتونو د وړاندې کولو په برخه کې خپله ژمنتیا څرگنده کړه او ټینګار یې وکړ چې د ستونزو پر وخت او مؤثر حل، د زونونو ترمنځ منظمه همغږي، او د اداري چارو په ټولو برخو کې دوامداره اصلاحات د هېواد پر مالي او بانکي سکتور د خلکو باور او اعتماد لا پیاوړی کوي او ولس ته د باور وړ او خوندي خدمتونو په وړاندې کولو کې مهم رول لوبوي.

دیجیټل سازی پرداختها در افغانستان: فرصت‌ها، دستاوردها و مسیر آینده

تقویت شمولیت مالی برداشت. این اقدامات نه تنها باعث ساده‌تر شدن خدمات برای مردم شده، بلکه به بهبود شفافیت و اعتماد در نظام مالی نیز کمک کرده است.

سویچ ملی؛ پایه‌ای برای هماهنگی خدمات پرداخت
یکی از مهم‌ترین پیشرفت‌ها در این

پراکندگی جغرافیایی و محدود بودن دسترسی به بانک‌ها در برخی مناطق، دیجیټل سازی می‌تواند نقش مهمی در بهبود دسترسی مردم به خدمات مالی ایفا کند.

به همین منظور، بانک مرکزی افغانستان در سال ۱۴۰۴ گام‌های مهمی در راستای توسعه خدمات دیجیټلی و

در دنیای امروز، دیجیټل سازی خدمات مالی به یکی از نیازهای اساسی کشورها تبدیل شده است. مردم می‌خواهند خدمات مالی را سریع‌تر، آسان‌تر و با اطمینان بیشتر انجام دهند، و حکومت‌ها نیز تلاش می‌کنند پروسه‌های مالی را شفاف، دقیق و قابل نظارت سازند. در افغانستان، با توجه به

سال، وصل شدن چهار مؤسسه پول الکترونیکی به سویچ ملی بود. سویچ ملی به عنوان یک سیستم مرکزی، ارتباط میان بانکها و شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات مالی را برقرار می‌سازد و باعث می‌شود خدمات پرداخت به صورت منظم و هماهنگ ارائه شوند.

با عملی شدن این اقدام:

- انتقال پول سریع‌تر انجام می‌شود،
 - شفافیت در معاملات افزایش یافته است،
 - امنیت سیستم پرداخت بهبود یافته،
 - و زمینه برای نظارت بهتر فراهم شده است.
- این تحول، یک گام اساسی در جهت ایجاد یک نظام پرداخت مدرن و قابل اعتماد در کشور به شمار می‌رود.

دیجیتل سازی عواید دولتی؛ سهولت برای مردم و شفافیت برای دولت

در سال ۱۴۰۴، برخی از ادارات دولتی روند جمع‌آوری عواید خود را به صورت دیجیتلی آغاز کردند. وزارت ترانسپورت و هوانوردی، وزارت معارف، وزارت تحصیلات عالی و اداره ملی احصائیه و معلومات از جمله این نهادها بودند.

این اقدام باعث شد:

- مردم بتوانند به راحتی پرداخت‌های خود را انجام دهند،
 - عواید به گونه دقیق ثبت شود،
 - و اعتماد میان مردم و دولت افزایش پیدا کند.
- دیجیتل شدن این روندها، گامی مهم در جهت شفافیت و بهبود مدیریت مالی در کشور است.

کارت‌های اف پی؛ تجربه نو در پرداخت‌های روزمره

در سال ۱۴۰۴، حدود ۶۶ هزار کارت اف پی برای شهروندان توزیع شد؛ این در حالی است که در سال‌های گذشته نیز این کارت‌ها به گونه مداوم به مردم عرضه شده بود، اما رقم امسال تنها مربوط به یک سال است و نشان می‌دهد که استفاده از کارت‌های دیجیتلی بیش از پیش افزایش یافته است. کارت‌های اف پی به مردم این امکان را می‌دهد که پرداخت‌های روزمره خود را بدون استفاده از پول نقد، به گونه سریع، امن و آسان انجام دهند و بیشتر با خدمات بانکی دیجیتلی آشنا شوند.

از مزایای این کارت‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- انجام پرداخت‌های سریع و آسان،
- استفاده بدون محدودیت در ماشین

- های اتومات صرافی و پاس
 - کاهش نیاز به حمل پول نقد،
 - انتقال پول از یک حساب به حساب دیگر،
 - چک و بررسی صورت حساب بانکی،
 - تادیه بل برق و برخی از حسابات مالیاتی
- و ثبت دقیق معاملات در حساب بانکی.

گسترش این کارت‌ها نشان می‌دهد که مردم به تدریج به استفاده از خدمات بانکی دیجیتلی روی می‌آورند.

خدمات یو ایس ایس دی؛ دسترسی مالی برای همه

در کنار سایر اقدامات، خدمات آفلاین (سیستم دسترسی سریع بدون اینترنت) نیز برای حدوداً ۳ هزار نفر فعال شد. این خدمات برای کسانی که به اینترنت یا گوشی‌های هوشمند دسترسی ندارند، بسیار مهم است.

با استفاده از خدمات آفلاین، مردم می‌توانند:

- بیلانس حساب خود را مشاهده کنند،
- پول انتقال دهند،
- و برخی خدمات بانکی را انجام دهند.

این اقدام کمک می‌کند تا خدمات مالی به مناطق دوردست نیز برسد و شمولیت

ادامه این روند می‌تواند زمینه را برای رشد اقتصادی، افزایش اعتماد عمومی و بهبود کیفیت خدمات مالی در کشور فراهم سازد. دیجیتال سازی نه تنها یک پیشرفت تکنیکی، بلکه یک گام مهم به سوی آینده بهتر برای اقتصاد افغانستان است.

نویسنده: حسیب الله نوری سخنگوی
د افغانستان بانک

مالی در سطح کشور گسترش یابد. افزایش است،

و نظام مالی کشور در مسیر پیشرفت قرار دارد.

آینده روشن با خدمات دیجیتلی
آنچه در سال ۱۴۰۴ به دست آمده، نشان می‌دهد که افغانستان در مسیر درست دیجیتال سازی قرار دارد. توسعه سویچ ملی، دیجیتال سازی عواید دولتی، گسترش کارتهای اف پی و ارائه خدمات آفلاین، همگی نشان‌دهنده تلاش برای ساختن یک نظام مالی ساده، شفاف و قابل دسترس برای همه است.

افزایش معاملات دیجیتلی؛ نشانه‌ای از پیشرفت و اعتماد

در سال ۱۴۰۴، بیش از ۶.۶ میلیون معامله از طریق سیستم پرداخت کشور انجام شد که ارزش آن به بیش از ۵۴.۶ میلیارد افغانی رسید. این رقم نسبت به سال قبل، افزایش چشمگیر ۸۰ درصدی را نشان می‌دهد.

این رشد بیانگر آن است که:

- اعتماد مردم به خدمات دیجیتلی بیشتر شده،
- استفاده از این خدمات در حال

منبع:

افغانستان بانک، (۱۴۰۴). گزارش سالانه د افغانستان بانک در سال ۱۴۰۴. کابل: افغانستان بانک.

نوي مهارتونه او مصنوعي ځيرکتيا د کار راتلونکي بڼه بدلوي

(دا مقاله د پيسو نړيوال صندوق له وېبپاڼې څخه ژباړل شوې ده.)

د پاليسۍ انتخابونه به دا جوتته کړي چې آيا کارکوونکي او شرکتونه د مصنوعي ځيرکتيا د انقلاب لپاره په کافي توگه چمتو دي که نه.

حال دا چې د ځينو دندو د له منځه تلو سره هممهاله نوې نقشي او دندې د غوړېدو په حال کې دي. د خپلکارو سيستمونو تر څنگ، نوي مهارتونه، نوې دندې او حتی په بشپړه توگه نوي مسلکونه رامنځته کېږي چې د هوساينې لپاره بدیلې لارې چارې برابروي.

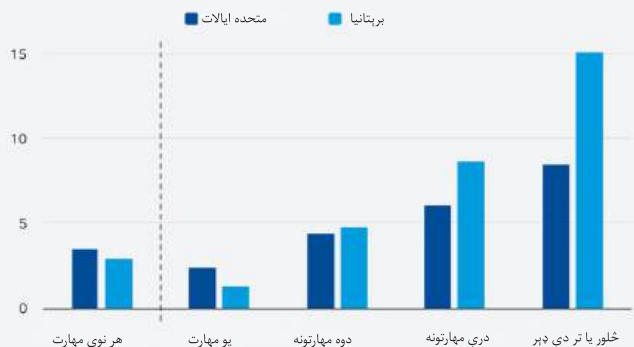
د کارکوونکو لپاره به په راتلونکي کې د دندې موندل يا ساتل په زياتېدونکې توگه په دې وړتيا پورې تړلي وي ترڅو خپل مهارتونه تازه يا نوي مهارتونه زده کړي. وروستۍ څېړنې چې

ټکنالوژيکي بدلونونو له پېړيو راهيسې د کار د بازارونو بڼې بدلې کړې دي. خو تل د دې بدلون گټې په پراخه کچه د ټولو ترمنځ وېشل شوې نه دي. که څه هم مصنوعي ځيرکتيا او ډيجيټلي ټکنالوژۍ د نن ورځې کاري چاپېريال بدلوي، حتی هغه کسان چې د نوښت په لومړۍ کرښه کې دي، هم له يادو بدلونونو او خنډونو څخه خوندي نه دي، څرنگه چې د ټکنالوژۍ په لويو شرکتونو کې يې د دندو وروستۍ کموالی ښکاره کوي.

هغه دندې چې نوو مهارتونو ته اړتیا لري، معمولاً لوړ معاش هم لري.

په معاشونو کې د سلنې بدلون

سرچینې: لایت کیسټ او د پیسو د نړیوال صندوق د کارکوونکو محاسبه. یادونه: دا گراف د بریتانیا او متحده ایالاتونو لپاره له ۲۰۲۰ څخه تر ۲۰۲۴ پورې د دندو د اعلانونو پر بنسټ د رنګرېشن پایلې نښي.

د څېړنې پر بنسټ د معاشونو زیاتوالی کولای شي محلي اقتصاد پیاوړی کړي. هغه کارکوونکي چې ډېرې پیسې لري، په محلي کاروبارونو کې زیاتې پیسې لگوي چې په پایله کې یاد کاروبارونه د تقاضا د پوره کولو لپاره زیات شمېر کارگران په کار گماری. د بېلگې په توگه، د متحده ایالتونو په هغو سیمو کې چې د نوو مهارتونو کارول پکې زیات شوي دي، په تېره لسيزه کې د هغو دندو د اعلانونو په ونډه کې چې نوو مهارتونو ته اړتیا لري، د هرې یوې سلنې زیاتوالي پر وړاندې یې د گمارنې کچه نږدې ۱.۳ سلنه لوړه شوې ده. خو لوړ مهارت لرونکي او ټیټ مهارت لرونکي کارکوونکي تر ټولو زیاته گټه ترلاسه کوي، حال دا چې د منځنۍ کچې مهارت لرونکې دندې، لکه عادي دفتری کارونه، ورځ تر بلې محدودیږي.

د مصنوعي ځیرکتیا د اړوندو مهارتونو وضعیت لا هم ډېر پېچلی دی. که څه هم دا مهارتونه لوړې اجورې لري، خو تر اوسه پورې د گمارنې په زیاتېدو کې د نورو نوو مهارتونو په څېر ونډه نلري. په حقیقت کې، په هغو سیمو کې چې د مصنوعي ځیرکتیا مهارتونو لپاره تقاضا لوړه ده، د هغو سیمو په پرتله چې پکې یادو مهارتونو ته تقاضا کمه ده، وروسته له پنځو کلونو د مصنوعي ځیرکتیا له امله په خطر لرونکو دندو کې یې د

میلیونونه آنلاین دندې یې شنلې دي، د نوو مهارتونو لپاره د تقاضا اندازه په گوته کوي؛ په پرمختللو اقتصادونو کې نږدې په هرو لسو دندو او د غوړېدو په حال کې اقتصادونو کې نږدې په هرو شلو دندو کې لږ تر لږه یو نوي مهارت ته اړتیا ده.

مسلكي، تخنیکي او مدیریتی دندې تر ټولو ډېر نوو مهارتونو ته اړتیا لري، په ځانگړي ډول د معلوماتي ټکنالوژۍ په برخه کې چې د ټولیزې تقاضا له نیمایي څخه زیاته برخه جوړوي. سربېره پر دې، د سکتور اړوند ځانگړې وړتیاوې هم پر زیاتېدو دي. د بېلگې په توگه، د روغتیا په برخه کې د لېرې روغتیا ساتنې او ډیجیټلي روغتیا مهارتونه په چټکۍ سره زیاتېږي، په داسې حال کې چې بازار موندنه په زیاتېدونکې توگه په ټولنیزو رسنیو کې تخصص او تجربې ته اړتیا لري.

د کار بازار بدلېدونکې بڼه په طبیعي ډول د کارکوونکو ترمنځ اندېښنې رامنځته کوي. د نړۍ نږدې ۴۰ سلنه دندې د مصنوعي ځیرکتیا له امله د بدلون له خطر سره مخ دي، نو د دندو له لاسه ورکولو او د ځینو ډلو لپاره د فرصتونو د کمېدو په اړه اندېښنې مخ پر زیاتېدو دي. یاده چاره د یوې فعالې او هراړخیزې پالیسۍ جوړولو اړتیا په ډاگه کوي تر څو کاري ځواک د راتلونکي کار لپاره چمتو شي او ډاډ ترلاسه شي چې د مصنوعي ځیرکتیا گټې په پراخه کچه شریکې شوې دي.

لوړې اجورې او د کار پر وضعیت یې بېلابېلې اغېزې

شرکتونه هغو کارگرانو ته چې نوي مهارتونه زده کوي لوړې اجورې ورکوي. په بریتانیا او متحده ایالتونو کې هغو کارگرانو ته چې د دندو په اعلانونو کې یې یو نوی مهارت شامل وي، شاوخوا ۳ سلنه لوړې اجورې ورکول کېږي. سربېره پر دې، هغه دندې چې څلور یا تر دې ډېر نوي مهارتونه پکې شامل وي، لا زیاته اجوره او امتیازونه ورکول کېږي. دا ډول دندې په بریتانیا کې تر ۱۵ سلنې پورې او په متحده ایالتونو کې تر ۸.۵ سلنې پورې لوړې اجورې لري.

گمارنې کچه نږدې ۳.۶ سلنه راټیټه شوې ده.

دا وضعیت په ځانگړي ډول د هغو ځوانانو لپاره یوه جدي ننگونه ده چې دنده پیلوي ځکه چې ابتدایي دندې د مصنوعي ځیرکتیا پر وړاندې زیانمنونکې دي. دا موندنې په متحده ایالتونو کې له هغو نوو شواهدو سره سمون لري چې بنیي د تولیدي مصنوعي ځیرکتیا کارول د ابتدایي کچې گمارنې په ځانگړي ډول هغه دندې چې اتومات کېدای شي، راکموي.

نړۍ وال چمتووالی

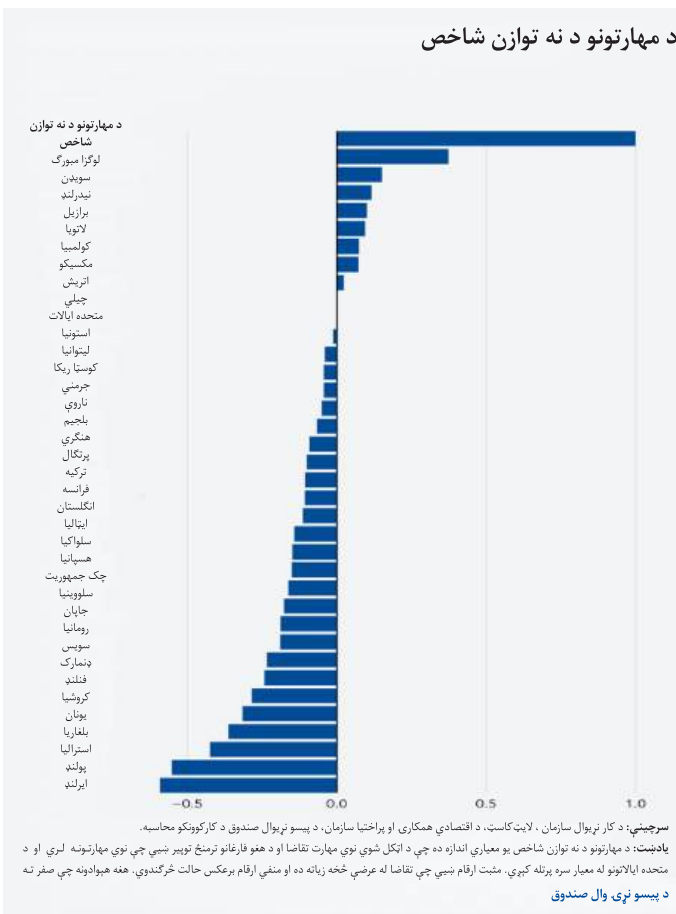
دا بدلونونه حتمي نه دي، هغه پالیسی چې اوسمهال غوره کېږي، کولای شي احتمالي ننگونې په فرصتونو بدلې کړي. د پالیسی جوړوونکو لپاره لویه پوښتنه دا ده چې څرنگه عمل وکړي؟ یادې پوښتنې ته د ځواب ویلو لپاره، یو شمېر هېوادونو د گمارنې د معلوماتو پر بنسټ د مهارتونو د نه توازن شاخص جوړ کړ. یاد شاخص چې د راتلونکو احتمالي نوو مهارتونو د تقاضا او عرضې نسبي اهمیت بنیي، پکې متحده ایالتونو د معیار په توگه کارول شوي دي. دا د پیسو د نړیوال صندوق د مصنوعي ځیرکتیا د چمتووالي شته شاخص بشپړوي چې تمرکز یې پر هغو څلورو برخو دی چې د مصنوعي ځیرکتیا د کارولو لپاره د هېوادونو له چمتووالي سره تړاو لري.

د مهارتونو د نه توازن شاخص له مخې هېوادونه په عمومي ډول په دوو ډلو وېشل کېږي. لومړۍ ډله هغه هېوادونه دي چې د نوو مهارتونو لپاره یې اړتیا زیاته ده خو عرضه یې کمه ده لکه؛ برازیل، مکسیکو او سویډن. یاد هېوادونه اړتیا لري چې په روزنیزو پروگرامونو کې پانگونه وکړي او د ساینس، ټکنالوژۍ، انجینرۍ او ریاضیاتو په برخه کې له غوره زده کړو څخه ډاډ ترلاسه کړي. همداراز، یاد هېوادونه بنیايي خپلې چارې د نورو شرکتونو له لارې ترسره کړي یا پر مهارت لرونکو بهرنیو کارکوونکو تکیه وکړي.

دویمه ډله هېوادونه لکه آسټرالیا، ایرلنډ او پولنډ بیا په کافي اندازه مهارت لرونکي کادرونه لري، خو د نوو مهارتونو تقاضا

پکې نسبتاً کمه ده. د یادو هېوادونو اصلي ننگونه دا ده چې نوښت ته وده ورکړي او له شرکتونو سره مرسته وکړي تر څو شته کادرونه جذب کړي. هغه اصلاحات چې نوښت ته وده ورکوي، د نوو شرکتونو رامنځته کېدل آسانه کوي او د سوداگرۍ لپاره مالي سرچینو ته لاسرسی ښه کوي، گټور تمامېږي. د غوړېدو په حال کې اقتصادونه او ټیټ عاید لرونکي هېوادونه چې پکې تقاضا او عرضه نسبتاً محدوده ده، بیا دواړه ډوله پالیسیو ته اړتیا لري.

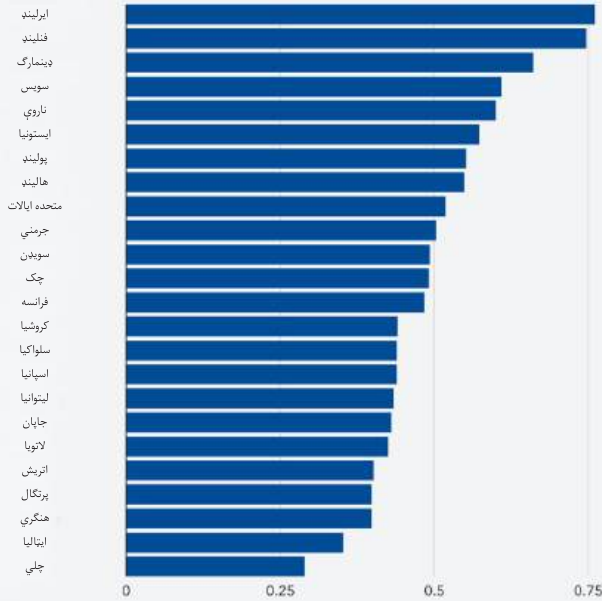
د مهارتونو د نه توازن شاخص

په عمومي ډول، هېوادونه باید داسې پالیسی پلي کړي چې له کارگرانو سره مرسته وکړي تر څو له بدلونونو سره ځان عیار کړي، نوي مهارتونو زده کړي او په کاري ځواک کې پاتې رانشي او همدارنګه د ارزانه کورونو او انعطاف منونکو کاري ترتیباتو له لارې یې تحرک پیاوړی کړي. دا به له کارکوونکو سره د نوو فرصتونو په پیدا کولو او د نوو مهارتونو په چټک خپرېدو

د شمالي اروپا ډېری اقتصادونه په راتلونکي کې د نوو مهارتونو د وړاندې کولو لپاره په غوره حالت کې شتون لري.

د مهارتونو د چمتووالي شاخص

سرچینه: د کار نړۍ وال سازمان، لایت کیسټ، د اقتصادي همکارۍ او پراختیا سازمان او د پیسو د نړۍ وال صندوق د کار کوونکو محاسبه د پیسو نړۍ وال صندوق

د مصنوعي ځیرکتیا د بدلون لپاره چمتووالی او اقدام

دا چې مصنوعي ځیرکتیا په کومه اندازه اقتصادونه ځواکمنوي، بنایي دې پورې تړاو ولري چې څنګه په نښه توګه کارکوونکي او شرکتونه د دې بدلون لپاره چمتو کېږي. خو موضوع یوازې په اقتصاد پورې محدوده نه ده. کار د انسانانو په ژوند کې د عزت لامل ګرځي او د ژوند موخه یې ټاکي. همدا لامل دی چې د مصنوعي ځیرکتیا بدلون ډېر مهم او اغېزناک دی.

بریا به په هغو پیاوړو ګامونو پورې اړه ولري چې اوس مهال اخیستل کېږي لکه؛ په مهارتونو پانګونه، د دندو د بدلون پر مهال له کارکوونکو ملاتړ او په بازارونو کې د سیالۍ دوام به د دې لامل شي تر څو هر وګړی د نوښت له ګټو برخمن شي.

لیکوالان: کریستالینا جورجیوا

ژباړونکی: صفي احمد ناصري د افغانستان بانک د ژباړې د بورډ غړی

کې مرسته وکړي. لکه څرنګه چې بازار ته د نوو شرکتونو د ننوتلو آسانتیا برابرول مهم دي، په همدې ترتیب د سیالۍ پالیسی هم مهمې دي. کله چې شرکتونه د کمیابو مهارتونو د ترلاسه کولو لپاره سیالان اخلي، د بازار ځواک په داسې ډول متمرکز کېږي چې په پای کې نوښت او فرصتونه محدودوي. ټولنیز خوندیتوب هم باید نښه شي، تر څو له هغو کسانو سره نښه مرسته وشي چې د دندې له ستونزمنو بدلونونو سره مخ دي او له کاري ځواک سره یې د بیا ځلې ادغام لپاره آسانتیا برابرې کړي.

په پای کې، حکومتونه اړتیا لري چې د مصنوعي ځیرکتیا پر بنسټ ولاړ اقتصاد لپاره د زده کړې سیستمونه بیا ځلې ډیزاین کړي. د معلوماتي ټکنالوژۍ د نوو مهارتونو لپاره لوړه تقاضا بنایي خامخا د معلوماتي ټکنالوژۍ او مصنوعي ځیرکتیا متخصصینو ته د تقاضا له متناسب زیاتوالي سره برابرې نه وي، په ځانګړې توګه لکه څرنګه چې د معلوماتي ټکنالوژۍ ډېری دندې بنایي په تدریجي ډول د مصنوعي ځیرکتیا لخوا اتومات شي. نو په اوسني عصر کې زده کوونکي هغو ادراکي، خلاقو او تخنیکي مهارتونو ته اړتیا لري چې مصنوعي ځیرکتیا بشپړوي او له زده کوونکو سره مرسته کوي چې له یادو مهارتونو سره د سیالۍ پر ځای نوموړي مهارتونه وکاروي. په ورته وخت کې، هغه کارکوونکي چې د دندې له لاسه ورکولو په خطر کې دي، اړتیا لري چې د کار په بازار کې له چټکو بدلونونو سره د همغږۍ لپاره باید د بیا روزنې فرصتونو ته لاسرسی ولري.

ځینې هېوادونه لا دمخه په یاده برخه کې مخکښ رول لري. د مهارتونو د چمتووالي شاخص فنلینډ، ایرلینډ او ډنمارک د هغو غوره چمتو شوو هېوادونو په کتار کې راولي چې د راتلونکي لپاره خپل کاري ځواکونه په اړینو مهارتونو او انعطاف سره سمبالوي. نو هغه کوم عوامل دي چې یاد هېوادونه له نورو جلا کوي؟ هغه دا چې نوموړي هېوادونه په لوړو زده کړو او د ژوند په اوږدو کې د زده کړو په پروګرامونو کې په زیاته کچه پانګونه کوي چې دا بیا له کارکوونکو سره د ټکنالوژۍ له چټکو بدلونونو سره د ځان عیارولو په برخه کې مرسته کوي.

فعالیت‌های د افغانستان بانک در سال ۱۴۰۴

ثبات، اعتماد و رشد

شوکه‌های اقتصادی جلوگیری شده است.

اهمیت این دستاورد زمانی برجسته‌تر می‌شود که در مقایسه با کشورهای منطقه بررسی گردد؛ در حالی که تورم دو رقمی در بسیاری از کشورها به چالش ساختاری تبدیل شده و کاهش ارزش پول ملی فشارهای جدی بر معیشت مردم وارد کرده است، حفظ تورم در سطح ۲,۳۹٪ در افغانستان نه تنها موفقیت عددی است، بلکه نمایانگر ثبات سیاست‌گذاری در سکتور بانکی است و به‌طور مستقیم بر قدرت خرید مردم، ثبات قیمت‌ها و اعتماد تاجران و سرمایه‌گذاران تأثیر مثبت

بیانگر مدیریت مطلوب سکتور بانکی کشور است.

بر اساس شاخص‌های اقتصادی، سیاست‌های پولی کشور در سال ۱۴۰۴ به‌گونه‌ای طراحی و تطبیق شد که میان ثبات نرخ ارز و کنترل تورم توازن منطقی برقرار گردد؛ در حالی که بسیاری از اقتصادهای منطقه با کاهش ارزش پول ملی و افزایش شدید قیمت‌ها مواجه بودند. خوشبختانه، ارزش افغانی تقویت شد و سطح تورم در حد پایین و قابل مدیریت باقی ماند. این وضعیت نشان می‌دهد که مدیریت نقدینگی، تنظیم بازار اسعار و نظارت هدفمند بر جریان پولی به‌طور هماهنگ عمل کرده و از

سال ۱۴۰۴ خورشیدی در حالی سپری شد که اقتصاد جهانی و منطقه‌ای با شوک‌های محسوس، نوسانات بازارهای مالی و فشارهای تورمی روبه‌رو بود؛ این شرایط بسیاری از کشورها را در مدیریت پولی و حفظ ارزش پول با چالش‌های جدی مواجه ساخت.

در این میان، د افغانستان بانک توانست با اتخاذ سیاست‌های معقول و مبتنی بر واقعیت‌های بازار، کشور را در مسیر ثبات اقتصادی قرار دهد. افزایش ۱۰.۷۷٪ ارزش افغانی در برابر دالر امریکایی و تثبیت تورم در سطح ۲,۳۹٪ نه تنها موفقیت ابزارهای پولی استفاده‌شده را نشان می‌دهد، بلکه

گذاشته است.

در بخش سکتور بانکی، عملکرد د افغانستان بانک تحسین برانگیز است. افزایش سپرده‌های بانکی، رشد دارایی‌ها و بهبود روند مفادآوری بانک‌ها نشان می‌دهد که نظام بانکی به سمت ثبات و کارایی بیشتر حرکت کرده است. کاهش سقف سرمایه‌گذاری خارجی بانکها از ۳۰٪ به ۲۵٪ نمونه‌ای از سیاست‌های هدفمند برای جهت‌دهی منابع به داخل کشور است که می‌تواند در تقویت سرمایه‌گذاری داخلی و حمایت از پروژه‌های ملی نقش کلیدی ایفا کند. همچنین، آزادسازی تضمین‌های نقدی زمینه تحرک بیشتر سکتور خصوصی را فراهم ساخته و دسترسی به منابع مالی را تسهیل کرده است.

توسعه بانکداری اسلامی نیز نشان‌دهنده درک عمیق د افغانستان بانک از ساختار اجتماعی و اقتصادی کشور است. تدوین و عملی‌سازی ابزارهایی چون مشارکت، مضاربه و صکوک نه تنها پاسخ به نیازهای شرعی جامعه است، بلکه زمینه جذب سرمایه‌های جدید و افزایش مشارکت اقتصادی را فراهم می‌کند. این روند می‌تواند در درازمدت پیوند میان پس‌انداز و سرمایه‌گذاری و در نهایت

رشد تولید داخلی را تقویت کند.

نقش مؤسسات مالی غیر بانکی نیز قابل توجه است. صدور حدود ۸۰ جواز فعالیت از جانب د افغانستان بانک و فراهم‌سازی خدمات مالی برای بیش از ۳۱ هزار نفر نشان‌دهنده گسترش تدریجی شمولیت مالی در کشور است. این اقدامات بیش از ۶۳ هزار فرصت شغلی ایجاد کرده و در گراف وضعیت اشتغال و تحرک اقتصادی مسیر مثبت را نشان می‌دهد. این روند، در کنار کاهش فعالیت‌های غیررسمی، به تقویت شفافیت و نظم مالی کمک کرده است.

اقدامات سکتور بانکی در حوزه تکنالوژی معلوماتی و امنیت سایبری نیز نشان‌دهنده حرکت به سوی مدرن‌سازی ساختارهای مالی است. فعال شدن سیستم اتومات تصفیه و تسویه افغانستان بانک (ای‌سی‌اس‌اس) به صورت ۲۴ ساعته، نه تنها کارایی سیستم‌ها را افزایش داده، بلکه اعتماد به زیرساخت‌های مالی را نیز تقویت کرده است. مدیریت مؤثر بانکوت‌های مندرس و جمع‌آوری بیش از ۴,۰۴ میلیارد افغانی، بیانگر توجه به جزئیات مهمی است که در نگاه نخست ساده به نظر می‌رسد، اما نقش حیاتی در حفظ

کیفیت پول و اعتماد عمومی دارد.

فعالیت‌های رسانه‌ای و آگاهی عامه نیز به‌عنوان ابزار نرم و مؤثر، ارتباط میان مردم و نظام مالی را تقویت کرده و زمینه درک بهتر سیاست‌های اقتصادی را فراهم ساخته است.

بنابراین، د افغانستان بانک و در کُل سکتور بانکی کشور در مسیر مطلوب و رو به ثبات حرکت کرده‌اند. ترکیب موفق سیاست‌های پولی محتاطانه، نظارت مؤثر، توسعه ابزارهای مالی و حرکت به سوی دیجیتالی‌سازی، توانسته اقتصاد کشور را از شوک‌های منطقه‌ای و جهانی مصئون نگه دارد و اعتماد عمومی را تقویت کند. این دستاوردها نه تنها موفقیت در مدیریت کوتاه‌مدت را نشان می‌دهند، بلکه پایه‌های یک نظام مالی باثبات و پایدار را نیز تقویت و تثبیت می‌کنند.

تداوم این مسیر با سرمایه‌های بشری د افغانستان بانک، می‌تواند نقش این بانک را به‌عنوان محور اصلی ثبات اقتصادی کشور بیش از پیش تثبیت کرده و آینده‌ای مطمئن‌تر برای اقتصاد ملی رقم بزند.

محمد کاظم سروری

مآخذ:

افغانستان بانک. (۱۴۰۴). گزارش سالانه د افغانستان بانک در سال ۱۴۰۴. کابل: افغانستان بانک.

سپما!

د مالي ثبات، کورني امنيت او اقتصادي ودې کليدي بنسټ

راتلونکي لپاره د چمتووالي نښه ده.

۲. ولې سپما مهمه ده؟

ډېری وخت انسان د خپلو ټولو عوایدو د لگولو عادت لري، خو ژوند

تل د وړاندوینې وړ نه وي. کېدای شي

- ناروغي رامنځته شي

- د کار بازار محدود شي

- کورنۍ بېړنۍ اړتیا پیدا شي

یا کوم ناڅاپي اقتصادي بدلون رامنځته شي

په داسې حالاتو کې سپما د مالي ټکان د مخنیوي لپاره سپر گرځي.

سپما:

- د اقتصادي فشارونو پر وړاندې انسان خوندي ساتي

- د ځان او کورنۍ روانې آرامتیا زیاتوي

- د راتلونکي لپاره هیله او اعتماد رامنځته کوي

د فرصتونو د کارولو لپاره سرچینې برابرې

نو سپما یوازې مالي موضوع نه ده، بلکې د ژوند د مدیریت یوه مهمه

ستراتیژي ده.

۳. د سپما ډولونه

سپما بېلابېل ډولونه لري، چې هر یو یې ځانگړې موخه لري:

سپما د هر انسان، کورنۍ او ټولنې لپاره د مالي ثبات او روښانه

راتلونکي مهمه وسیله ده. په ساده ژبه، سپما د عوایدو هغه برخه ده

چې سمدستي نه لگول کېږي، بلکې د راتلونکو اړتیاوو، بېړنیو

حالاتو، او یا د پانگونې لپاره ساتل کېږي. سپما یوازې د پیسو ذخیره

کول نه دي، بلکې د ژوند د نظم، د اقتصاد د ثبات، او د ځان

بساینې عملي تگلاره ده.

نړۍ وال مالي بنسټونه سپما د اقتصاد د سلامتۍ مهم رکن گڼي،

ځکه هېوادونه د سپما له کچې تشخیصوي چې خلک څومره مالي

نظم، د راتلونکي پلان او اقتصادي اعتماد لري.

۱. سپما څه ده؟

نړیوالې مالي ادارې سپما داسې تعریفوي:

- نړیوال بانک: سپما د عوایدو هغه برخه ده چې د ورځني لگښت

لپاره نه مصرفېږي.

- د اقتصادي همکاريو او پراختیا سازمان: سپما هغه پیسې دي

چې د اړتیاوو تر پوره کولو وروسته د راتلونکي لپاره ساتل کېږي.

- د پیسو نړیوال وجهي صندوق: سپما د مصرف ځنډول دي؛

یعنې د عوایدو یوه برخه د راتلونکي اړتیا لپاره جلا کېږي.

د دې تعریفونو له مخې، سپما د مالي نظم، سمو لومړیتوبونو، او د

۷. نړیوالې تجربې
۱. هندوستان - د بې فیسه حسابونو نوبت د یو کوچني پروگرام له لارې میلیونونو خلکو بانکي حسابونه پرانیستل، چې سپما یې ډېره پیاوړې کړه.
 ۲. بنگله دېش - د گرامین بانک تجربه غریبو خلکو ته کوچني پوړونه ورکړل شول؛ هغوی کاروبارونه پیل کړل او له عاید څخه یې سپما زیاته شوه.
 ۳. جاپان - د ماشومانو سپما فرهنگ ماشومانو ته له ښوونځي سپما زده کېږي؛ ځانگړي بانکي حسابونه ورته جوړېږي.
 ۴. جرمني - د سپما ورځ هر کال ماشومانو ته د سپما ارزښت ورزده کېږي او بانک ته یې هڅوي چې حساب پرانیزي.
 ۸. له سپما څخه تر کاروبار که یو څوک هره میاشت یوازې ۲۰۰۰ افغانۍ سپما کړي، نو په یو کال کې ۲۴,۰۰۰ افغانۍ کېږي. په دې مبلغ کولای شي:

- د لاسي صنایعو کاروبار او یا هم

د خوراكي توکو وړوکی کاروبار پیل کړي.

په لنډو ټکو ویلای شو چې سپما د هر وگړي، کورنۍ او ټولني لپاره د مالي ثبات او روښانه راتلونکي اساس دی. دا عادت خلک له ناڅاپي مالي فشارونو ژغوري، د فرصتونو د کارولو زمینه برابروي، او د اقتصادي نظم او پرمختگ بنسټ پیاوړی کوي.

د مرکزي بانکونو تجربې ښيي چې سپما د هېوادونو د مالي سلامتی لپاره تر ټولو مهمه وسیله ده. په همدې دلیل د افغانستان بانک هڅه کوي چې د مالي پوهاوي پروگرامونو، د سپما حسابونو، او د بانکي خدماتو د پراختیا له لارې خلکو ته د سپما ارزښت ور وښيي او د یو باثباته اقتصادي جوړښت د رامنځته کولو لپاره زمینه برابره کړي.

لیکنه: سید خالد خالقیار د افغانستان بانک د خپرونو مدیریت

لوی آفیسر

۱. شخصي سپما: د زده کړو، تفریح او شخصي اړتیاوو لپاره.
۲. کورنۍ سپما: د ودونو، روغتیا، کور جوړولو یا لویو لگښتونو لپاره.
۳. اضطراري سپما: د بې کاري (بې روزگاری)، ناروغۍ یا ناڅاپي ستونزو لپاره اوږدمهاله سپما: د تقاعد، کاروبار او اوږدمهاله پانگونې لپاره.
۴. سپما څنگه پیل کړو؟ سپما پیل کول سخت نه دي، بلکې د عادت جوړولو موضوع ده. د سپما آسانه لارې:

 - هدف ټاکل: د بېلگې په ډول د ماشوم تعلیم، کور جوړول، یا کاروبار او نور هدفونه...
 - له لگښت مخکې سپما: د معاش ترلاسه کولو سره سم یو ثابت مقدار جلا کول.
 - په دوامداره توگه سپما: هره ورځ یا اونۍ یو ټاکلی مقدار لکه ۲۰ یا ۵۰ افغانۍ.
 - بانکي حساب کارول: د پیسو خوندي ساتلو تر ټولو مسلکي او معتبره لاره.
 - بې ځایه لگښتونو کمول: د اړتیا او غوښتنې په توپیر ځان پوهول. ثبت ساتل: د اپلیکیشن یا دفترچې له لارې د سپما ریکارډ ساتل.

۵. د سپما خنډونه او حل لارې

خنډ	حل لاره
عاید کم دی	له کوچني مقدار پیل وکړئ (۱۰ افغانۍ هم کافي دي)
غیر ضروري لگښتونه	اړتیاوې او غوښتنې جلا کړئ
نظم نه شته	د سپما وخت او هدف ولیکئ
ژر ناهيلي کېدل	د نورو د بریاوو کیسې ولولئ؛ او ځان و هڅوئ

۶. سپما د اسلام په رڼا کې

اسلام د بې ځایه لگښت (اسراف) څخه منع کوي او د اعتدال او سپما توصیه کوي:

﴿وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾

الاعراف: ۳۱

ژباړه: ((اسراف مه کوئ، بې شکه الله (ج) اسراف کوونکي نه خوښوي)).
نو سپما یوازې اقتصادي اړتیا نه ده، بلکې د دیني لارښوونو مهم اصل هم دی.

سرچینې:

1- World Bank. (n.d.). *Savings and financial inclusion reports*. Washington, DC: World Bank. / 2- International Monetary Fund (IMF). (n.d.). *Household savings and macroeconomic outlook reports*. Washington, DC: IMF. / 3- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (n.d.). *Household saving rate indicators*. Paris: OECD. / 4- World Savings Day. (n.d.). *International Savings Day official publications*. [Publisher information varies]. / 5- Government of India. (n.d.). *Household savings and financial inclusion publications*. New Delhi: Government of India. / 6- Grameen Bank. (n.d.). *Grameen Bank reports*. Dhaka: Grameen Bank. / 7- Japan Ministry of Finance & Japan Financial Services Agency. (n.d.). *Publications on household savings and financial policy*. Tokyo: Government of Japan.

برنامه های تأثیر گذار اشتغال زایی: آنچه برای اشتغال مؤثر است

شغلی برای مردم تهیه و ترتیب شده اند. پس نتایج این همه چه بوده است؟ در این میان، هم موفقیت‌های قابل ملاحظه و هم تأثیرات پایین‌تر از انتظار مشاهده می‌شود. با این حال، پرسش اساسی این نیست که این برنامه‌ها مؤثر هستند یا خیر؟ بلکه این است که چه چیزی بین برنامه‌ای که تأثیر واقعی دارد و برنامه‌ای که به نتایج مطلوب نمی‌رسد، تفاوت ایجاد می‌کند؟

برای پاسخ به این پرسش، بانک جهانی با همکاری کنفرانس جهانی بازار کار رهنمودی را منتشر کرده است. این رهنمود شامل یک فهرست جامع بیش از ۱۰۰ برنامه اشتغال از سراسر جهان است و منبع کاربردی را در اختیار پالیسی‌سازان قرار می‌دهد تا چالش‌ها را شناسایی کرده و برنامه‌های مؤثر را انتخاب کنند.

با آنکه اصلاحات ساختاری که رشد اقتصادی بلندمدت را تقویت می‌کنند برای ایجاد اشتغال پایدار ضروری اند، همچنان نیازهای فوری اشتغال وجود دارند که مستلزم اقدامات عاجل‌اند. بیش از دو میلیارد نفر در مشاغل غیررسمی و غالباً ناپایدار مشغول‌اند و برای مقابله با این چالش‌های فوری، ابزارهای مانند برنامه‌های فعال بازار کار، اصلاحات قانونی و منطبق‌سازی برنامه‌های اجتماعی می‌توانند مؤثر باشند.

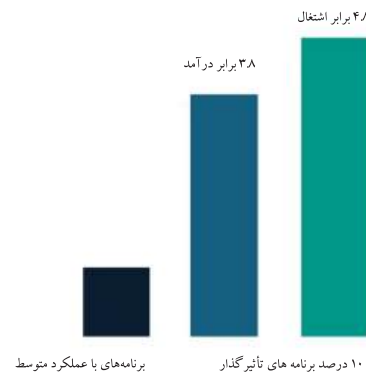
چهار یافته کلیدی شامل موارد زیر است:

حکومت‌ها در سراسر جهان میلیاردها پول را در برنامه‌های بازار کار، شغل آزاد و حمایت از تشبثات خرد، برنامه‌های آموزشی، خدمات معرفی به شغل و مساعدت در مزد کارکنان، سرمایه‌گذاری می‌کنند؛ همه این اقدامات به منظور فراهم نمودن فرصت‌های بهتر

۱. برنامه های اشتغال تأثیرگذار می تواند اثرات تحول آفرین داشته باشند

برنامه های تأثیرگذار در کشورهای با درآمد کم و متوسط می توانند درآمد یا بهبود اشتغال را چهار تا پنج برابر بیشتر از اقدامات و برنامه های معمول افزایش دهد. به عنوان مثال، برنامه صندوق اشتغال نیپال با ارائه آموزش ها و حرفه های کوتاه مدت و بازار محور و ایجاد شراکت های مبتنی بر نتیجه با فراهم کنندگان آموزش، درآمدها را تا ۷۲ درصد افزایش داده است. فراهم کنندگان آموزش در صورت استخدام شدن کارآموزان، پرداخت های بیشتری دریافت می کنند و همچنین برای آموزش افراد از گروه های آسیب پذیر نیز مشوق های اضافی برای شان در نظر گرفته می شود.

منبع: محاسبه بر اساس معلومات ارائه شده توسط بیاتی و همکاران (۲۰۲۵)، یادداشت: فقط شامل برنامه هایی در کشورهای کم درآمد و با درآمد متوسط می شود.

۲. تأثیرات می توانند مدت ها پس از پایان برنامه ادامه پیدا کنند

برنامه های اشتغال تأثیرگذار می توانند نتایج پایدار و بلندمدت داشته باشند. شواهد نشان می دهد که تأثیرات مثبت در اشتغال و درآمد، در برخی موارد حتی بین ۳ تا ۱۰ سال پس از پایان برنامه نیز ادامه می یابد.

در کلمبیا، برنامه "جوانان در عمل" سه ماه آموزش نظری در صنف درسی و سه ماه کارآموزی بدون مزد، همراه با یک مبلغ اندک بدل اعاشه، ارائه می کرد. به مؤسسات که فرصت آموزش فراهم می نمودند بر اساس تکمیل دوره کارآموزی دانشجویان و نتایج استخدام آنها پرداخت می شد. این برنامه، حتی ۳ تا ۹ سال پس از اجراء، اشتغال رسمی را چهار درصد افزایش داد.

۳. راهکارهای اشتغال که به خوبی طراحی شده اند می توانند هزینه های خود را تأمین کنند

بسیاری از برنامه ها بازده های دارند که بالاتر از سرمایه گذاری اولیه است. پروژه اشتغال و فرصت های جوانان کنیا، که کمک های مالی بلاعوض و آموزش برای راه اندازی یا توسعه یک کسب و کار کوچک ارائه می کند، درآمد سالانه هر مستفیدشونده را ۳۸۷ دالر امریکایی افزایش داده و به نرخ بازده اقتصادی داخلی ۱۰۰ درصد دست یافته و هزینه ها را در کمتر از یک سال تأمین کرده است.

۴. برنامه های اشتغال می توانند حتی در شرایط شکننده و متأثر از منازعه نیز موفق عمل کنند

آسیب پذیری، منازعه و خشونت مانع موفقیت نیستند؛ مشروط بر اینکه طرح و تطبیق برنامه با این چالش ها و شرایط سازگار باشد. به گونه مثال، در نایجیریا، برنامه آموزش مهارت های مبتنی بر جامعه که بر مناطق شمالی متأثر از منازعه کشور تمرکز داشت، میزان شغل آزاد یا مبتنی بر مزد را ۳۵ تا ۴۰ درصد، مفاد حاصل از شغل آزاد را ۳۸ درصد و درآمد حاصل از اشتغال مبتنی بر مزد را ۵۵ درصد افزایش داد.

مقابله با چالش های موجود کار

تمام این برنامه های تأثیرگذار پنج اصل طراحی مشترک دارند: متناسب با شرایط محلی، ساحه تطبیق جامع، هماهنگی انگیزه ها، مشارکت سکتور خصوصی و ادغام با محافظت اجتماعی. با رعایت این اصول و پایه گذاری برنامه ها بر شواهد، دولت ها می توانند برنامه های اشتغال را به سرمایه گذاری های استراتژیک تبدیل کنند که بازارهای کار را بیشتر مولدتر، فراگیرتر و مقاوم تر می سازد.

این برنامه های تأثیرگذار می توانند به ویژه در شرایطی مفید باشند که دولت ها در کشورهای با درآمد کم و متوسط با فشار فزاینده ای برای ایجاد شغل مواجه اند و منابع محدود و رشد اقتصادی کند است. سند آنچه برای اشتغال مؤثر است به عنوان یک منبع عملیاتی، مثال های واقعی، فهرستی از برنامه های قابل تطبیق و یک راهنمای گام به گام را ارائه می دهد تا پالیسی سازان بتوانند برنامه های را طرح و تدوین کنند که نتایج معنادار و پایدار داشته باشد.

نویسندگان: عفت شریف و جمیلی ریگولینی

مترجم: فاتح الله صافی، عضو بورد ترجمه د افغانستان بانک

تبر کال د ۱۸ میلیونه ډالرو په ارزښت غالی بهر ته صادري شوي

د صنعت او سوداګرۍ وزارت وايي، ۲۰۲۵ کال کې يې ګاونډيو او د سيمې هېوادونو ته څه باندې ۱۸ ميليونو ډالرو په ارزښت وطني غالی او تفر صادر کړي دي. ياد وزارت زياتوي چې په دې برخه کې يې شته ستونزې هوارې کړي. ورته مهال د افغانستان د غاليو ټولني رئيس عبدالله رحمان قل وايي، اوسمهال يې د غاليو د صادراتو لپاره بېلابېلې بدیلې لارې موندلي، چې د تبر کال په پرتله يې کچه زیاته شوې ده. نوموړی زیاتوي، په افغانستان کې د تفر او غاليو صنعت وده کړې او دولت يې ستونزې تر ډېره حل کړي. د نوموړي په خبره هڅه کوي، د

غاليو ټولې چارې په هېواد کې دننه ترسره کړي، چې خلکو ته به پکې کاري زمينې برابرې شي. د افغانستان د غاليو ټولنه وايي، اوسمهال د هېواد په کچه ۱.۲ ميليونه خلک د غاليو د توليد په برخه کې په کار بوخت دي او له ګاونډيو هېوادونو څخه د مسلکي کسانو په راتگ سره دغه صنعت لا وده وکړي.

کمیسیون تدارکات ملی به ارزش بیش از یک میلیارد افغانی ۱۷ پروژه را منظور نمود

جلسه نوبتي کمیسیون تدارکات ملی تحت ریاست محترم ملا عبدالغنی برادر آخند معاون اقتصادی ریاست الوزراء چهارشنبه ۱۲ حمل ۱۴۰۵ خورشیدی در قصر مرمرین برگزار شد. مطابق

اجندا، ۴۲ پروژه جهت منظوری به این جلسه ارائه گردید.

پس از بحث، به ارزش بیش از یک میلیارد افغانی ۱۷ پروژه منظور و در ۱۴ پروژه دیگر تعديلاتی وارد گردید. همچنان، در مورد شش پروژه به کمیته‌های مربوطه وظیفه سپرده شد تا درباره قیمت پروژه‌ها با شرکت‌های برنده مذاکره نموده و گزارش آن را به رهبری کمیسیون تدارکات ملی ارائه نمایند.

قرارداد دو پروژه به این دلیل لغو شد که شرکت‌های برنده، حاضر به تکمیل پروژه‌ها مطابق قیمت‌های قرارداد نبودند، تصمیم گرفته شد تا این پروژه‌ها دوباره به داوطلبی آزاد ارائه شوند و شرکت‌های یادشده به کمیته محرومیت معرفی گردند. دو

پروژه دیگر نیز به دلیل آن که قیمت‌های پیشنهادی شرکت‌ها در داوطلبی از قیمت تخمینی پروژه‌ها بسیار بلندتر بود، دوباره به داوطلبی آزاد سپرده شد.

همچنین در مورد یک پروژه دیگر به اداره مربوطه هدایت داده شد تا ارزیابی شرکت‌های واجد شرایط را دوباره انجام داده و نتیجه آنرا به رهبری کمیسیون تدارکات ملی گزارش دهد.

در جمع پروژه‌های منظور شده و تعدیل‌شده، اعمار ساختمان لیلیه پوهنتون پنجشیر، احداث ساختمان پوهنځی طب پوهنتون بدخشان، تکمیل نمودن فاز اول و دوم سرک کنر - نورستان، ساخت شفاخانه‌های عمومی در ولسوالی‌های گیرو غزنی،

بندر فاریاب و سپین غر ننگرهار و نیز پروژه‌های رساندن و توزیع برق در ولایت‌های مختلف شامل اند. این پروژه‌ها از سوی امارت اسلامی افغانستان تمویل می‌گردند.

بریتانیا له افغانستان سره درې میلیون پونډه مرسته کوي

کابل (پژواک، ۴ وری ۱۴۰۵): د افغانستان لپاره د بریتانیا ځانگړې استازي وایي چې هېواد یې له افغانستان سره درې میلیون پونډه مرسته کوي. د افغانستان لپاره د بریتانیا ځانگړي استازي ریچارد لیندسي پر خپله اېکس‌پاڼه خپاره کړي پیغام کې لیکلي چې دغه مرسته به د اړینو تغذیوي توکو

برابرو او د طبیعي پېښو زیانمنو د ملاتړ لپاره ځانگړې شي. هغه زیاته کړې چې دا مرسته د شاوخوا ۲۵۷ میلیون افغانیو معادل کېږي. نوموړي څرگنده کړې چې له دې سره د روان مالي کال په ترڅ کې له افغانستان سره د بریتانیا د مرستو ټولیزه اندازه ۱۵۴ میلیون پونډو ته رسېږي. هغه ټینگار کړی چې دغه مرسته به تر ټولو اړمنو کسانو ته ورسېږي. دا په داسې حال کې ده چې ریچارد لیندسي څو ورځې وړاندې د کډوالو او راستنېدونکو چارو له وزیر مولوي عبدالکبیر سره په لیدنه کې ویلي وو چې له افغانانو سره به د بریتانیا مرستې دوام ولري. **حمایت از تولیدات داخلی،**

انکشاف تجارت و زراعت؛ وضع تعرفه بر ۶ قلم کالای وارداتی افزایش یافت

وزارت مالیه می‌گوید، در نتیجه تصمیم نخستین جلسه کمیته تعرفه در سال ۱۴۰۵ هجری خورشیدی، وضع تعرفه بر ۶ قلم کالای وارداتی به هدف حمایت از تولیدات داخلی، انکشاف تجارت و زراعت افزایش یافته است. دفتر رسانه‌های وزارت مالیه با نشر خبرنامه از برگزاری جلسه کمیته تعرفه به رهبری ملا محمد ناصر آخند، وزیر این وزارت خبر داده است. بر بنیاد تصمیم این کمیته، وضع تعرفه بر البسه وارداتی از ۱۰ به ۲۰ فیصد، رول کاغذی از ۱۰ به ۱۶ فیصد، رول پلاستیک گل‌خانه‌ای از ۱۶ به ۲۰ فیصد، مایع آتش‌زا از ۱۰ به ۱۶ فیصد، آب‌گرمی

آفتابی از ۵ به ۱۶ فیصد و بیت کرکیت از ۱۶ به ۳۰ فیصد، افزایش یافته است. در خبرنامه آمده که جلسه کمیته تعرفه با حضور وزیران اقتصاد، صنعت و تجارت، معادن و پترولیم و صحت عامه، رییس عمومی اداره ملی معیار و کیفیت، نماینده‌گان با صلاحیت معاونیت اقتصادی و ریاست عمومی استخبارات و مسوولان اتاق‌های معادن و صنایع، تجارت و سرمایه‌گذاری، زراعت و مالداري، برگزار شد. این در حالی است که تلاش‌ها به هدف تقویت و حمایت از تولیدات داخلی با استفاده از روش‌های متعدد از سوی امارت اسلامی افغانستان ادامه دارد.

سرچینې:

۱- سپوږمۍ راډیو، 1447 شوال المکرم 10 (1405/01/08) / ۲- <https://dpmea.gov.af/index.php/dr/1405-Dari-News> / ۳- پژواک، 6 شوال المکرم 1447 (1405/01/04)

۴- امید راډیو، 18 شوال المکرم 1447 (1405/01/16)

بهار ۱۴۰۵؛

نوید بخش رونق اقتصادی برای کشور

تخم‌های اصلاح‌شده و مساعدبودن بارندگی‌های موسمی. این عوامل در مجموع سبب تقویت رشد در این سکتور شده‌اند. بارندگی‌ها تنها بر زراعت و مالداري تأثیر نمی‌گذارند، بلکه در تولید انرژی برق نیز نقش مستقیم دارند؛ انرژی برای رشد سکتور صنعت یک نیاز اساسی شمرده می‌شود. در سال‌های گذشته، کاهش میزان بارندگی در کشور تأثیرات مستقیم و جدی بر زراعت و مالداري برجا گذاشت و در نتیجه، شمار زیادی از هموطنان ما با دشواری‌های اقتصادی و معیشتی روبه‌رو شدند.

با این همه، سال ۱۴۰۵ به لطف خداوند متعال از همان روزهای نخست، با بارندگی‌های نسبتاً گسترده در بسیاری از ولایت‌های کشور همراه بوده است؛ وضعیتی که می‌تواند نویدبخش سالی پر بار و امیدوارکننده برای اقتصاد افغانستان باشد. هرچند بارندگی‌های امسال در کنار آثار مثبت، در ۱۴ ولایت کشور خسارات مالی و جانی نیز در پی داشته است.

افغانستان با توجه به موقعیت جغرافیایی و ساختار اقتصادی‌اش، از جمله کشورهای است که بخش مهمی از اقتصاد آن به منابع طبیعی، به ویژه آب و بارندگی، وابسته می‌باشد. میزان بارندگی‌ها نقش مستقیم و تعیین کننده در تولیدات زراعتی، مالداري، تولید انرژی برق و در مجموع در پویایی اقتصاد ملی دارد. بر بنیاد گزارش‌های منتشرشده، حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد مردم افغانستان به گونه مستقیم و غیرمستقیم در سکتور زراعت مصروف فعالیت‌اند و این سکتور حدود ۳۳.۷۰ درصد تولید ناخالص داخلی کشور را تشکیل می‌دهد.

آمارها نشان می‌دهد که رشد سکتور زراعت در سال ۱۴۰۲ به ۲.۲۲ درصد رسیده بود و این رقم در سال ۱۴۰۳ به ۲.۶۳ درصد افزایش یافته است. افزایش محصولات زراعتی، به‌ویژه گندم، در سال ۱۴۰۳ را می‌توان ناشی از چند عامل اساسی دانست: جایگزین شدن کشت گندم به‌جای کونار، توزیع

افغانستان به مهار آب‌های سرگردان کشور به‌عنوان یک سرمایه ملی، تلاش‌های قابل ملاحظه‌ای در این زمینه صورت گرفته است. بر اساس ارقام ارائه‌شده از سوی معاونیت اقتصادی ریاست‌الوزرا، تنها در سال ۱۴۰۱ مجموعاً ۳۵۵ پروژه بندهای آب‌گردان در کشور اعمار گردید که از آن میان ۱۱۷ پروژه توسط وزارت آب و انرژی، ۱۰۰ پروژه از سوی وزارت احیا و انکشاف دهات و ۱۳۷ پروژه توسط وزارت زراعت تکمیل شده است. این آمار بیانگر آن است که مدیریت آب به‌عنوان یک اولویت ملی، بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است.

تحولات اقلیمی در کنار چالش‌هایی که به همراه دارد، فرصت‌های را نیز برای کشور به میان آورده است. تعداد کثیری از مردم افغانستان نسبت به بارندگی‌های امسال خوش‌بین‌اند؛ زیرا آب، این ماده حیاتی، می‌تواند صدها هزار جریب زمین زراعتی و للمی را سیراب ساخته، بر سطح آب‌های زیرزمینی بیفزاید، کاریزها را دوباره فعال سازد و جریان دریاها را تقویت کند. بدون تردید، باران به‌عنوان نعمتی الهی، می‌تواند زمینه‌ساز بهبود وضعیت اقتصادی خانواده‌ها و در نهایت رشد اقتصاد ملی باشد.

با آن‌هم، برای استفاده مؤثر از این نعمت، لازم است تدابیر اساسی و دوام‌دار روی دست گرفته شود. برای تغذیه آب‌های سطحی، ذخیره‌سازی آب‌های زیرزمینی و جلوگیری از هدررفتن آب، ضروری است تا بندهای جدید اعمار گردد و کارهای باقی‌مانده بندهایی که هنوز تکمیل نشده‌اند، هرچه زودتر به پایه اکمال برسد.

در کنار این همه، شهر کابل به دلیل افزایش نفوس و گسترش شهرنشینی با مشکل جدی کم‌آبی مواجه است. این موضوع اکنون به یکی از اساسی‌ترین چالش‌های باشندگان پایتخت مبدل شده است. از این‌رو، لازم است برنامه‌های اساسی و

این میان، ادارات ذیربط تا اندازه‌ای کمک‌های نقدی و عاجل را برای آسیب‌دیدگان توزیع کرده و این روند همچنان ادامه دارد. کارشناسان هواشناسی باور دارند که تغییرات اقلیمی سبب شده است تا الگوی بارندگی در افغانستان بیش از پیش غیرقابل پیش‌بینی گردد. از همین رو، کشور گاهی با خشکسالی‌های شدید و زمانی دیگر با بارندگی‌های سنگین و سیلاب‌های ویرانگر مواجه می‌شود. در چنین شرایطی، مدیریت مؤثر منابع آب و استفاده درست از آب‌های سطحی و زیرزمینی، اهمیت راهبردی پیدا می‌کند.

افغانستان به‌گونه عمومی دارای شماری از بندهای بزرگ آب می‌باشد؛ از جمله بند امیر در ولایت بامیان، بند کمال‌خان در نیمروز، بند کجکی در هلمند، بند سلطان در غزنی، بند چک در میدان وردک، بند ارغنداب در کندهار، بند سروبی و بند نغلو در کابل، بند شاه‌وعروس در کابل، بند قرغه و دیگر بندها می‌باشد. بر بنیاد معلومات موجود، بسیاری از این بندها در نتیجه بارندگی‌های سال روان به سطح بلند ظرفیت آبی رسیده و برخی از آن‌ها در حالت سرریز قرار دارند. این در حالی است که فصل اصلی آب‌خیزی هنوز به اوج نرسیده و معمولاً در ماه جوزا میزان آب‌گیری در کشور افزایش بیشتر می‌یابد.

این وضعیت می‌تواند زمینه را برای افزایش تولید برق و آبیاری هزاران هکتار زمین زراعتی و للمی فراهم سازد. برای نمونه، بند شاه‌وعروس در ولسوالی شکرده، علاوه بر تولید برق، توانایی آبیاری حدود ۳۵۰۰ هکتار زمین زراعتی را دارد، آب آشامیدنی پاک را برای باشندگان فراهم می‌سازد و در تغذیه منابع آب زیرزمینی نیز نقش مهم ایفا می‌کند. چنین پروژه‌های در صورت مدیریت درست، می‌توانند سهم قابل توجهی در رشد اقتصادی کشور داشته باشند.

خوشبختانه در سال‌های اخیر، با توجه بیشتر حکومت

درازمدت برای آبرسانی به کابل به صورت جدی عملی گردد و انتقال آب از ولایت‌های همجوار نیز در صدر برنامه‌های اقتصادی و زیربنایی کشور قرار گیرد، تا هم از هدررفتن آب جلوگیری شود و هم مشکل بنیادی کم‌آبی در پایتخت کاهش یابد.

باید گفت که، توجه به مهار آب‌های کشور نه تنها به رشد و تقویت سکتور زراعت کمک می‌کند، بلکه می‌تواند افغانستان را در درازمدت از وابستگی به برق وارداتی نیز نجات دهد. حل مشکلات موجود در عرصه برق، زمینه رشد صنعت، افزایش سرمایه‌گذاری، ایجاد فرصت‌های کاری و رسیدن به ثبات اقتصادی را فراهم خواهد ساخت. از همین رو، بارندگی‌های بهار ۱۴۰۵ را می‌توان، با وجود تمام چالش‌ها، یک فرصت مهم و امیدبخش برای آینده اقتصادی کشور دانست.

با توجه به ساختار اقتصاد افغانستان، مدیریت منابع آب، میزان بارندگی‌ها و روند تولیدات زراعتی تنها مباحث تخنیکی یا محیطی نیستند، بلکه تأثیرات گسترده و مستقیم بر شاخص‌های کلان اقتصادی و در نتیجه بر مأموریت‌های اساسی د افغانستان بانک دارند. ثبات پولی، تنظیم نقدینگی، مدیریت نرخ تورم، حفظ ارزش افغانی و تأمین ثبات مالی، همه به وضعیت عمومی اقتصاد به ویژه سکتورهای زراعت، انرژی و تجارت گره خورده‌اند.

بارندگی‌های مناسب و افزایش ذخایر آبی بندها، تولیدات زراعتی را افزایش می‌دهد، واردات مواد خوراکی را کاهش می‌بخشد و فشار را بر ذخایر اسعار خارجی کم می‌کند. این وضعیت در نهایت به ثبات نرخ تبادل کمک کرده و زمینه را برای تطبیق مؤثر پالیسی‌های پولی فراهم می‌سازد. همچنان

منابع:

1. FEWS NET. (2025, May 8). *Afghanistan agroclimate monitoring report 2024/2025 season*. ReliefWeb. Retrieved from <https://reliefweb.int/report/afghanistan/agroclimate-monitoring-report-2024-2025-season>
2. Mayar, M. A. (2025, March). *The economic consequences of climate change for Afghanistan: Losses, projections, and pathways to mitigation*. Afghanistan Analysts Network. Retrieved from <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/economy/the-economic-consequences-of-climate-change-for-afghanistan>
3. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA). (2025, March). *Afghanistan: Dry spell monitoring*

تولید برق آبی و کاهش وابستگی به برق وارداتی، سکتور صنعت را تقویت می‌کند و رشد تولید داخلی را سرعت می‌بخشد؛ امری که نقش مهمی در تقویت سرمایه‌گذاری، ایجاد فرصت‌های کاری و افزایش ظرفیت تولیدی اقتصاد دارد. از سوی دیگر، آramش نسبی در بازار مواد غذایی که بخش قابل توجهی از شاخص قیمت مصرف‌کننده را تشکیل می‌دهد باعث کنترل بهتر نرخ تورم می‌گردد. این ثبات تورمی برای بانک مرکزی از اهمیت حیاتی برخوردار است؛ زیرا امکان مدیریت دقیق‌تر نقدینگی، تنظیم مؤثر ابزارهای پولی و حفظ توازن در بازار اسعار را فراهم می‌سازد. همچنان، با افزایش تولید داخلی و کاهش وابستگی به واردات، جریان نقدینگی تقویت شده و اعتماد مردم به سیستم بانکی بیشتر می‌شود؛ موضوعی که برای سلامت مالی کشور بسیار مهم است.

به همین اساس، مدیریت مؤثر آب‌ها، اعمار بندها، استفاده از بارندگی‌های موسمی و تقویت ظرفیت تولید داخلی، نه تنها بخش زراعت و صنعت را پشتیبانی می‌کند، بلکه نقش اساسی در تأمین ثبات پولی، تقویت بنیان‌های اقتصاد ملی و تطبیق مؤثر پالیسی‌های د افغانستان بانک ایفا می‌نماید. از همین رو، بارندگی‌های پربرکت بهار ۱۴۰۵، در کنار چالش‌هایی که ایجاد کرده، یک فرصت استراتژیک برای ثبات اقتصادی و تقویت نقش بانک مرکزی در مدیریت اقتصاد کشور به شمار می‌رود.

نویسنده: زیرک ملیا فوتوژورنالیست، د افغانستان بانک

باثباته برېښنايي پيسې څنگه په اداينو او نړۍ وال تمويل كې اغېزناكتيا رامنځته كولاى شي؟

(دا مقاله د پيسو نړۍ وال صندوق له ويب پاڼې څخه ژباړل شوې ده)

كوونكې هڅې اړينې دي. د پيسو د نړۍ وال صندوق نوى راپور د باثباته برېښنايي پيسو اړوند فرصتونه، خطرونه او پايلې تشرېح كوي.

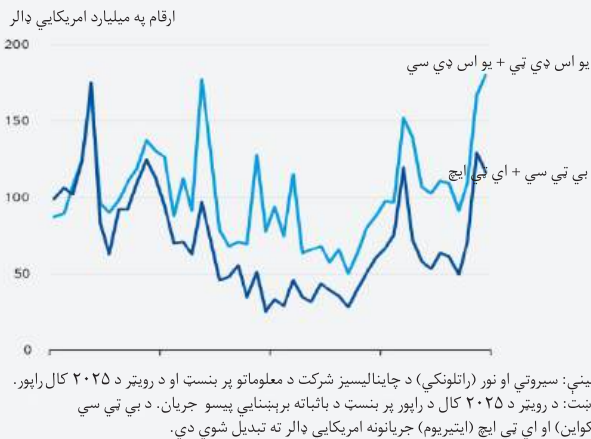
باثباته برېښنايي پيسې د اصلي كړيپتو شتمنيو لكه بټكواين د بيو د شديدو نوسانونو د مخنيوي لپاره ډيزاين شوې دي. په داسې حال كې چې بټكواين او باثباته برېښنايي پيسې دواړه د وېشل شوو ليجرونو پر بنسټ ولاړ دي، خو اصلي توپير دا دى چې باثباته برېښنايي پيسې متمرکزې دي (په دې معنى چې د يوې ځانگړې كمپنۍ لخوا اداره كېږي) او په زياته كچه د نغدو پيسو يا حكومتي بيه لرونكو پاڼو په څېر د دوديزو مالي شتمنيو لخوا يې ملاتړ كېږي. ډېرى باثباته برېښنايي پيسې په امريكايي ډالر سره ښودل كېږي او معمولاً د امريكا د خزاني د پور پاڼو لخوا يې ملاتړ كېږي.

سره له دې چې د باثباته برېښنايي پيسو (سټيبل كواين) د بازار ارزښت د بټكواين شاوخوا ۱۰ سلنه جوړوي، خو بيا هم د خپل جوړښت او د احتمالي كارونې د حالتونو له امله چې له اصلي مالي بازارونو سره متقابلې اړيكې رامنځته كوي، اغېز يې ورځ تر بلې مخ پر زياتېدو دى. په حقيقت كې، د تېرو دوو كلونو په اوږدو كې د باثباته برېښنايي پيسو كارول او ارزښت د پام وړ زيات شوى دى.

باثباته برېښنايي پيسې دا وړتيا لري چې د خلكو او شركتونو لپاره نړۍ والې اداينې چټكې او ارزانه كړي. خو دا ژمنه د نورو خطرونو تر څنگ، ښايي د اسعارو د بديل او په پانگه ييزو جريانونو باندې د هېوادونو د كنټرول د له لاسه وركولو خطرونه هم له ځان سره ولري. په نړۍ وال مالي سيستم كې د يو مثبت ځواك په توگه د باثباته برېښنايي پيسو د كارولو لپاره، په كورنۍ او نړۍ واله كچه د پاليسي جوړونكو گډې او همغږي

د باثباته برېښنايي پيسو نړۍ وال جريانونه د اصلي کرپټو شتمنيو په پر تله په چټکۍ سره د ودې په حال کې دي

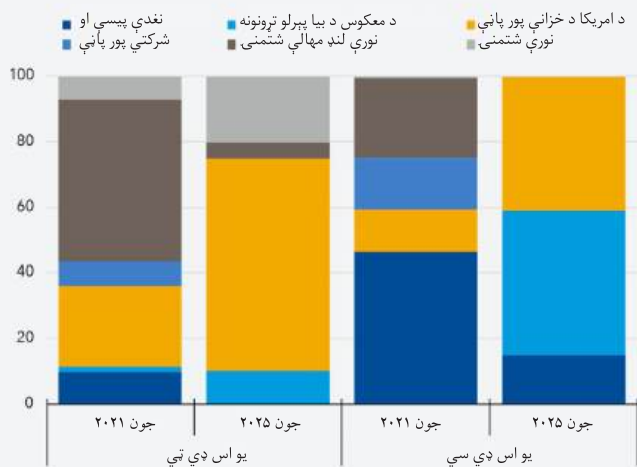
سرچينې: سيروتي او نور (راتلونکي) د چاپټاليسيز شرکت د معلوماتو پر بنسټ او د رويتر د ۲۰۲۵ کال راپور. يادښت: د رويتر د ۲۰۲۵ کال د راپور پر بنسټ د باثباته برېښنايي پيسو جريان. د بي تي سي (بيټکوانين) او اي تي ايچ (انټيروم) جريانونه امريکايي ډالر ته تبديل شوي دي.

باثباته برېښنايي پيسې کولای شي اداينې ارزانه او چټکې کړي په ځانگړې توگه د نړۍ والو اداينو او حوالو په برخه کې، چې ډېری وخت پکې دوديز مالي سيستمونه ورو او گران وي. ډېری نړۍ والې اداينې د سوداگريزو بانکونو له شبکو څخه چې يو له بل سره حسابونه لري او د معامله لرونکې بانکوالۍ په نوم ياديږي، ترسره کېږي. د معلوماتو د گټو وسيلو، د پروسو د اوږدو لړيو او د بېلابېلو کاري ساعتونو لرونکو اداينيزو سيستمونو کارول، د لوړ لگښت، ځنډ او کمې روڼتيا لامل کېږي. کېدای شي په ځينو حالتونو کې له بهر څخه په رالېږل شوو پيسو باندې ۲۰ سلنه لگښت راشي. بلاک چينونه د معلوماتو د يوې يوازينۍ سرچينې په توگه کولای شي د نړۍ والو اداينو اړوندې پروسې په پراخه کچه ساده او لگښتونه يې را کم کړي.

د مالي لاسرسي پراخول يوه بله هيله بخښونکې او ژمنه لرونکې ساحه ده. باثباته برېښنايي پيسې کولای شي د شته اداينيزو خدمتونو له وړاندې کوونکو سره د سيالۍ د زياتولو له لارې نوبت ته وده ورکړي او هغو پېرېدونکو ته چې مالي خدمتونو ته محدود لاسرسي لري، پرچوني ډيجيټلي اداينې آسانه او د زيات لاسرسي وړ وگرځوي. باثباته برېښنايي پيسې کولای شي په هغو ساحو کې چې د بانکونو لپاره پېرېدونکو ته د خدمتونو وړاندې کول گران يا گټور نه وي، د ډيجيټلي اداينو آسانتيا

د باثباته برېښنايي پيسو ملاتړ معمولاً د امريکا د خزانو لخوا کېږي

د شتمنيو د ملاتړ سلنه

سرچينې: د مالي ارقامو او د زېرمو د راپور (ټيټر) په اړه د بايندر ډيچکر اوټي شرکت د خپلواکو پلټونکو راپور، د ډيلايټ د خپلواکو محاسبينو راپور (سرکل) او د پيسو نړيوال صندوق د پيسو نړيوال صندوق

د ۲۰۲۳ کال راهيسې د دوو تر ټولو سترو باثباتو برېښنايي پيسو د بازار ارزښت درې برابره شوی چې ټوليز ارزښت يې ۲۶۰ ميليارده ډالرو ته رسېږي. د سوداگرۍ حجم ۹۰ سلنه زيات شوی او ارزښت يې په ۲۰۲۴ کال کې ۲۳ ټريليون ډالرو ته رسېدلی دی. آسيا د باثباته برېښنايي پيسو د فعاليت له پلوه د تر ټولو لوړ حجم په درلودلو سره مخکښه ده او په ياده برخه کې له شمالي امريکا څخه هم مخکې ده. خو د ناخالص کورني توليد په نسبت، افريقا، منځنۍ ختيځ او لاطيني امريکا ځانگړي مقامونه لري. ډېری جريانونه له شمالي امريکا نورو سيمو ته دوام مومي.

د کارولو حالتونه

اوسمهال د باثباته برېښنايي پيسو ټوليزه سوداگريزه کچه د اصلي کرپټو شتمنيو له سوداگرۍ سره تړاو لري، ځکه چې يادې باثباته برېښنايي پيسې د دوديزو اسعارو په کارولو سره د معاملو د تصفيې لپاره کارول کېږي. خو د باثباته برېښنايي پيسو نړۍ وال جريانونه په چټکۍ سره د ودې په حال کې دي.

توگه د يوه هېواد د مرکزي بانک وړتيا راکموي.

ورته ظرفيت چې نړۍ وال خنډونه او ستونزې راکموي، کولای شي د پانگې د جريان او د اسعارو د تبادلې د نرخونو عواملو ته په پام وړ توگه بله بڼه ورکړي. باثباته برېښنايي پيسې د پانگې د جريان د مديریت له اقداماتو څخه د تېښتې لپاره کارول کېدای شي چې په شته مالي منځگړو متکي دي. دواړه عوامل د نوو غوږېدونکو بازارونو لپاره په ځانگړې توگه مهم او حساس دي، ځکه چې ياد بازارونه په اصل کې د لويو اقتصادونو لخوا د رامنځته کېدونکو بدلونونو او نوسانونو پر وړاندې زيات زيانمنوونکي دي.

نړۍ وال ليدلوری

باثباته برېښنايي پيسې د اداينو د يوې نوې وسيلې په توگه او هم د شته جوړښتونو د گډوډوونکي په توگه د پراخ نړۍ وال مالي سيستم لپاره هم ژورې پايلې لري. که چېرې د بېلابېلو شبکو د اړيکو نيولو د وړتيا نه لرلو يا د بېلابېلو مقرراتو او نورو خنډونو له امله محدودې شوې او په گډه د کار کولو وړتيا نه لرونکې باثباته برېښنايي پيسې په چټک ډول زيات شي، نو په پايله کې د گړنديو او ارزانه اداينو ظرفيت کمزوری کېدلای شي.

د باثباته برېښنايي پيسو مقررات لا په لومړيو پړاوونو کې دي، نو د دې خطرونو د کمولو وړتيا په بېلابېلو هېوادونو کې يو ډول نه ده. د اسعارو د بدیل پر وړاندې د مخنيوي او ساتنې، د پانگې د جريان د کنټرولونو د ساتنې، مالي خطرونو ته د رسېدنې، له روښانه قانوني چلند او پياوړو مقرراتو څخه د ډاډ تر لاسه کولو، د مالي سلامتيا د معيارونو د پلي کولو او د نړۍ والې همکارۍ د پياوړي کولو لپاره د پيسو نړۍ وال صندوق او د مالي ثبات بورډ ځينې سپارښتنې صادرې کړې دي.

شته نړۍ وال معيارونه د مقرراتو د بهير په لارښوونه کې مرسته کوي او په حقيقت کې د مالي ثبات بورډ په يوه تازه راپور کې

برابره کړي. ډېری پرمختيايي هېوادونه لا له وړاندې د گرځنده تليفونونو او د ډيجيټلي او ټوکنيزو پيسو بېلابېلو بڼو ته په پراختيا ورکولو سره له دوديزې بانکوالۍ څخه يو قدم وړاندې تللي دي. د خدمتونو له شته وړاندې کوونکو سره سيالي کولای شي چې د ډيجيټلي اداينو او نورو ډيجيټلي خدمتونو تر منځ د گډو همکاريو او همغږي کوونکو هڅو په کارولو سره لگښتونه کم او د محصولاتو تنوع زياته کړي.

نړۍ وال خطرونه

سره له دې چې باثباته برېښنايي پيسې ډېرې وړتياوې او ظرفيتونه لري، خو بيا هم ځينې خطرونه له ځانه سره لري. که د باثباته برېښنايي پيسو ملاتړ کوونکې شتمنۍ خپل ارزښت له لاسه ورکړي يا يې کاروونکي د پيسو د بېرته ترلاسه کولو پر وړتيا باور له لاسه ورکړي، نو کېدای شي چې د باثباته برېښنايي پيسو ارزښت بدلون ومومي. دا وضعیت کولای شي د ارزښت ناڅاپي کموالی او حتی د پيسو ايستلو په موخه بانکي گڼه گڼه رامنځته کړي چې د زېرمو د شتمنيو بېرني پلور ته لاره هواروي او مالي بازارونه له خنډ او خنډ سره مخ کوي.

يو بل خطر د اسعارو بدیل دی، کله چې خلک او شرکتونه په يوه هېواد کې د بې ثباتۍ يا لوړ انفلاسيون له امله خپلې ملي پيسې له لاسه ورکوي او پر ځای يې اسعار، په ځانگړي ډول امريکايي ډالر يا يورو کاروي. ياد وضعیت تر اوسه پورې د دوو لاملونو له امله محدود پاتې دی؛ لومړی په گردښت کې د فزيکي نغدو پيسو د اړتيا له امله او دويم دا حقيقت چې ملي حکومتونه اسعارو ته د لاسرسي د محدودولو لپاره لارې چارې لري. د ډيجيټلي کولو او نړۍ والتوب د ځانگړتيا له امله، باثباته برېښنايي پيسې کولای شي ياد بهير چټک کړي. که څه هم د اسعارو بدیل کارول د خلکو او شرکتونو لپاره د بې ثباته ملي پيسو پر وړاندې منطقي غبرگون او اقدام کېدای شي، خو دا د پولي سياست د کنټرولونو او د وروستي پور ورکوونکي په

وايي چې "د مقرراتو هڅې ورځ تر بلې دې ته نږدې کېږي چې له باثباته برېښنايي پيسو سره د اداينو د وسيلو په توگه چلند وشي." خو لوی هېوادونه په کلیدي برخو کې بېلابېل دريځونه غوره کوي. ځينې خطرونه کم شوي دي، خو بېلابېل میتودونه د فرصتونو د رامنځته کولو زمينه برابروي چې پکې صادرونکي کولای شي د هېوادونو ترمنځ تشې او نیمگړتیاوې وکاروي او خپلې باثباته برېښنايي پيسې په هغو سيمو کې ځای پر ځای کړي چې څارنه يې کمزورې وي. همدارنگه، ځينې هېوادونه غواړي چې د باثباته برېښنايي پيسو ځينې ځانگړي وړاندې کوونکي د مرکزي بانک نغدینگی ته لاسرسی ولري چې دا چاره د مقرراتي میتودونو د بشپړتیا او د پيسو ایستلو په موخه د بانکي گڼې گونې د خطر د کموالي لامل کېږي.

د باثباته برېښنايي پيسو نړۍ وال ماهیت د پانگې د بې ثباته جریانونو د مدیریت او د اداينو د ټوټې کېدو هڅه لا پسې پېچلې کوي. د باثباته برېښنايي پيسو د درلودونکو د موقعیت او تابعیت په اړه د معلوماتو نشتوالی د بهرني سکتور، پولي او مالي احصایو پر کیفیت اغېزه کوي. سربېره پر دې، باثباته برېښنايي پيسې له تنظیم شوو ادارو څخه بهر هم معامله کېدای شي چې دا د نړۍ والو مالي جریانونو څارنه او د کړکېچ په وخت کې اغېزناکه رسېدنه او اقدامات ستونزمنوي. یاد ټول موارد دا په گوته کوي چې د لویو مالي او لېږدېدونکو خطرونو د کمولو لپاره پیاوړې نړۍ واله همکارې اړینه ده. د پيسو نړۍ وال صندوق د شلو هېوادونو د ډلې د پروگرامونو په چوکاټ کې له نړۍ والو شریکانو سره د معلوماتو د یادو تشو د له منځه وړلو لپاره کار کوي او همدارنگه د مالي ثبات بورډ او نورو معیار ټاکنو بنسټونو سره د یوې هر اړخیزې او نړۍ والې همغږې

سرچینه:

شوې مقرراتي تگلارې د رامنځته کولو په برخه کې همکارې کوي.

شتمنۍ پر برېښنايي ټوکنونو باندې بدلول او باثباته برېښنايي پيسې اوسمهال د مالي نظام برخې گرځېدلې دي، خو د یادو ټکنالوژيو راتلونکې کارونه او لیدلوری تر اوسه پورې تر ډېره بریده نامعلوم دی. د صنعتي سکتور مخکښان اوسنی پرمختیایي پړاو د انټرنیټ د لومړیو کلونو سره پرتله کوي او دا تصور کېدای شي چې یو څو وړاندې کوونکي په نړۍ واله کچه پیاوړي او مخکښ لوبغاړي دي. سوداگریز بانکونه هم فعال دي، خپلې باثباته برېښنايي پيسې صادروي او له مرکزي بانکونو سره گډې هڅې او همکارې کوي ترڅو وڅېړي چې څرنگه یادي ټکنالوژۍ له خپلو سیستمونو سره مدغم کړي.

د نړۍ والو اداينو د ښه والي لپاره اړینه ده چې دودیزې زېربناوې پیاوړې او د چټکو اداينو د شته سیستمونو ترمنځ اړیکې رامنځته شي، ترڅو اداينې گړندی، ارزانه او په پراخه کچه د لاسرسي وړ شي. د شته نړۍ والې مالي زېربنا اصلاح کول ښايي د یادي زېربنا د بدلولو او تعویض کولو په پرتله آسانه وي. د غوره ممکنه توازن رامنځته کولو لپاره د پالیسۍ جوړونکو، تنظیموونکو او خصوصي سکتور ترمنځ نږدې همکارۍ ته اړتیا ده.

لیکونکي: تویاس آډریان، مارسیلو میکولي او نوبیویاسو سوگیموتو

ژباړونکی: محمد فاروق تسل د افغانستان بانک د ژباړې د بورډ غړی

نقش راهبردی بانک مرکزی در توسعه شمولیت مالی؛ تنظیم، نظارت و تسهیل گری

می‌کنند، کیفیت و امنیت لازم را دارند. همچنین تنظیم مقررات به بانک‌ها و مؤسسات مالی غیربانکی کمک می‌کند تا بدانند تحت چه شرایطی می‌توانند فعالیت کنند، چه نوع خدماتی را ارائه دهند و چگونه با ریسک‌ها برخورد نمایند. در حقیقت، زمانی که مقررات واضح و ساده باشد، فضای بهتری برای توسعه محصولات جدید مانند خدمات قرضه‌های کوچک، حساب‌های دیجیتالی کم‌هزینه و ابزارهای مالی ارزان فراهم می‌شود که به نوبه خود، شمولیت مالی را گسترش می‌بخشد.

نقش نظارتی

نقش دومی که بانک مرکزی در مسیر شمولیت مالی بر عهده دارد، نظارت است. نظارت سالم، منظم و حرفه‌ای باعث می‌شود که نظام مالی قابل اعتماد بماند و مردم با اطمینان بیشتری به خدمات مالی مراجعه کنند. در کشورهایی که بخشی از مردم در گذشته با مشکلات اعتماد به بانک‌ها روبه‌رو بوده‌اند، این نقش از

بانک مرکزی در هر کشور ستون اصلی نظام مالی و پولی است و تصامیم آن مستقیماً بر دسترسی مردم به خدمات مالی تأثیر می‌گذارد. زمانی که صحبت از شمولیت مالی می‌شود، نقش بانک مرکزی از چند زاویه مهم مطرح می‌گردد؛ زیرا این نهاد می‌تواند هم شرایط را برای ورود مردم به نظام مالی فراهم کند و هم مسیر را برای حضور فعال مؤسسات مالی، بانک‌ها و خدمات دیجیتالی هموار سازد. به‌طور کلی، سه حوزه مهم وجود دارد که بانک مرکزی از راه آن‌ها می‌تواند شمولیت مالی را در جامعه توسعه دهد: تنظیم، نظارت و تسهیل. در ادامه، این سه نقش به‌صورت توضیحی و تشریحی بیان می‌شوند.

نقش تنظیمی

یکی از بنیادی‌ترین مسئولیت‌های بانک مرکزی، تنظیم‌گری است؛ یعنی بانک مرکزی با وضع قوانین و مقررات مناسب، مسیر رشد نظام مالی را مشخص می‌کند. در حوزه شمولیت مالی، تنظیم اهمیت دوچندان دارد؛ زیرا اگر مقررات انعطاف‌پذیر، شفاف و مناسب شرایط جامعه نباشند، بانک‌ها و شرکت‌های مالی نمی‌توانند خدمات خود را به گونه‌ای گسترده و قابل دسترسی عرضه کنند.

به عنوان مثال، زمانی که بانک مرکزی چارچوب حقوقی مشخص برای خدمات دیجیتالی مانند بکسک پول دیجیتالی، کارت‌های پرداخت و اپلیکیشن‌های انتقال پول تدوین می‌کند، راه برای ارائه خدمات نوآورانه باز می‌شود. علاوه بر این، بانک مرکزی می‌تواند با وضع مقررات حمایتی، اطمینان دهد که مشتریان به‌ویژه افراد کم‌سواد یا ساکنان مناطق دورافتاده در برابر سوءاستفاده‌های احتمالی مصئون اند و خدماتی که دریافت

اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

مشتریان خدمات ارائه دهند. نمونه روشن این موضوع در افغانستان، ایجاد سیستم‌های پرداخت دیجیتال و معرفی کارت ملی پرداخت مانند اف پی است که انتقال پول، پرداخت بل، استفاده بدون محدودیت از ماشین‌های اتومات صرافی و غیره را برای مردم بسیار ساده‌تر و آسانتر ساخته است.

بانک مرکزی همچنین می‌تواند نقش پل ارتباطی میان سکتور خصوصی، شرکت‌های مخابراتی و بانک‌ها ایفا کند تا زمینه برای توسعه خدمات جدید مانند بانکداری از طریق موبایل، بانکداری بدون شعبه و خدمات کیو آر کود فراهم شود. در همین بخش است که بانک مرکزی می‌تواند با تشویق بانک‌ها برای باز کردن نمایندگی‌ها در ولسوالی‌ها یا با صدور مقررات برای بانکداری عامل، دسترسی مردم در مناطق دورافتاده را به شکل چشم‌گیری افزایش دهد.

به طور خلاصه، بانک مرکزی در سه حوزه تنظیم، نظارت و تسهیل‌گری نقش محوری در شمولیت مالی دارد. تنظیم مقررات مناسب را فراهم می‌کند، نظارت اعتماد مردم را تقویت می‌سازد، و تسهیل‌گری محیطی را ایجاد می‌کند که در آن بانک‌ها، مؤسسات مالی و خدمات دیجیتالی می‌توانند به‌گونه گسترده و مؤثر رشد کنند. اگر این سه نقش هماهنگ و مکمل یکدیگر اجرا شوند، دسترسی مردم از شهرها تا روستاها به خدمات مالی سالم، ارزان و قابل اعتماد به‌طور قابل توجهی افزایش خواهد یافت.

نویسنده: ح ن

بانک مرکزی با نظارت دقیق بر بانک‌ها، شرکت‌های پرداخت، مؤسسات قرضه‌دهی و غیره را اطمینان حاصل می‌کند که آن‌ها مطابق مقررات عمل می‌کنند، سرمایه کافی دارند، ریسک‌ها را مدیریت می‌کنند و در ارائه خدمات شفاف هستند. همچنین نظارت شامل بررسی امنیت سیستم‌های دیجیتالی است تا مردم اطمینان حاصل می‌کنند که هنگام انتقال پول یا استفاده از کارت، معلومات‌شان محفوظ می‌ماند.

زمانی که مردم احساس امنیت کنند و باور داشته باشند که سپرده‌های‌شان در خطر نیست، اعتماد عمومی به نظام مالی افزایش می‌یابد. همین اعتماد، پایه اصلی گسترش شمولیت مالی است؛ چون افراد با خاطر جمعی بیشتری حساب بانکی باز می‌کنند، از خدمات دیجیتالی استفاده می‌نمایند و معاملات‌شان را از حالت نقدی به حالت رسمی منتقل می‌سازند.

نقش تسهیل‌گری

نقش سوم بانک مرکزی که کمتر به‌صورت مستقیم دیده می‌شود اما تأثیر عمیق دارد، نقش تسهیل‌گری است. به این معنا که بانک مرکزی با ایجاد زیرساخت‌ها، فراهم‌سازی شرایط همکاری میان نهادها و تشویق نوآوری، فضای فعالیت مالی را آسان‌تر می‌سازد.

به عنوان مثال، زمانی که بانک مرکزی سیستم‌های پرداخت ملی مانند پرداخت‌های بین‌البنکی، کارت‌های پرداخت مشترک یا پلت فورم‌های دیجیتالی را ایجاد می‌کند، تمام بانک‌ها و شرکت‌های مالی می‌توانند با هزینه کمتر و سرعت بیشتر به

منابع:

1. World Bank. (2023). *Global Findex Database 2023: Financial inclusion insights*. Washington, DC: World Bank.
2. World Bank. (2022). *Financial inclusion strategies: Global progress report*. Washington, DC: World Bank.
3. World Bank. (2019). *National financial inclusion strategies toolkit*. Washington, DC: World Bank.
4. International Monetary Fund (IMF). (2021). *Digital financial services and the role of central banks*. Washington, DC: IMF.
5. Alliance for Financial Inclusion (AFI). (2019). *Central bank roles in public and private sector financial inclusion*. Kuala Lumpur: AFI.
6. Bank for International Settlements (BIS). (2022). *Central banks and digital innovation in payment systems*. Basel: BIS.
7. Bank for International Settlements (BIS). (2021). *Financial inclusion and digital payments: Policy notes*. Basel: BIS.
8. *Journal of Banking & Finance*. (n.d.). Elsevier.
9. Da Afghanistan Bank. (2020–2024). *Annual reports*. Kabul: Da Afghanistan Bank.
10. Da Afghanistan Bank. (2021). *National payment system strategy*. Kabul: Da Afghanistan Bank.
11. World Bank. (2023). *Afghanistan development update—Monetary and financial sector*. Washington, DC: World Bank.
12. Bank for International Settlements (BIS). (2020). *National retail payment systems development*. Basel: BIS.

واړه مالي تمویلونه یو مالي فرصت دی چې له
کوچنیو کاروبارونو سره مرسته کوي ترڅو په
کمې پانګې سره خپل عاید زیات او سیمه ایز
اقتصاد ته وده ورکړي.

proved transparency, mitigated operational vulnerabilities, and reinforced the banking system's resilience against potential disruptions.

Notable Outcomes of the Supervisory Framework in 1404

Sustained supervisory interventions yielded significant improvements across the sector:

- **Increase in Public Deposits:** Higher deposit levels reflected renewed public confidence in the banking system.
- **Expansion of Banks' Asset Bases:** The growth in total assets indicated strengthened financial resilience.
- **Enhanced Profitability:** Improved operational efficiency and better cost management contributed to higher profitability throughout the sector.

These achievements highlight that effective supervision does not constrain growth; it enables it by creating a secure, predictable, and professionally governed financial environment.

Advancing Islamic Banking

Islamic banking continues to evolve as a core component of Afghanistan's financial ecosystem. In alignment with societal needs and Sharia law, DAB undertook major initiatives to strengthen this segment:

- Developed and issued guidelines for

Musharaka, Istisna', and Kafala.

- Finalized the frameworks for Musharaka, Sukuk, and Mudaraba Sukuk, enabling medium-term investment in infrastructure and large projects.
- Prepared Sharia-compliant financing documents for agriculture, trade, and services, now undergoing formal scholarly review.

These measures set the stage for a broader rollout of Islamic finance products, improved institutional capacity, and higher levels of financial inclusion in the coming years.

Conclusion

The reform and supervision initiatives implemented in FY 1404 have laid a strong and lasting foundation for financial sector stability in Afghanistan. Through disciplined supervision, enhanced regulatory structures, and a growing commitment to Islamic banking, DAB has bolstered public trust, protected public deposits, and positioned the banking sector as a key driver of national development.

As the country continues its journey toward economic resilience, the supervisory vision of 1404 will serve as a guiding framework built on prudence, professionalism, and long-term national interest.

Hasebullah Noori, Spokesperson DAB

Source:

1- *Da Afghanistan Bank – Achievements Report, 1404*

Strategic Objectives of Supervision

DAB focused on four main supervisory objectives in FY 1404:

1- Safeguarding Financial Stability

Banks were guided to operate on a solid financial footing, ensuring they remained insulated from systemic shocks that could threaten the broader economy.

2- Assessing Institutional Performance

DAB carefully evaluated governance practices, managerial effectiveness, risk-management capabilities, and operational discipline to enhance overall institutional performance.

3- Promoting a Transparent and Reliable Sector

Efforts focused on creating an environment that supports long-term investment, sustainable lending, and responsible banking practices across the sector.

4- Protecting Depositors and Enhancing Public Trust

By safeguarding public deposits and enforcing prudential standards, DAB reinforced consumer confidence and trust in the banking system.

These objectives were pursued through a comprehensive monitoring framework that included financial ratio analysis, on-site supervision, off-site supervision, risk-profile reviews, and stress-testing exercises.

Prudential Financing and Investment

Thresholds

To ensure balanced and responsible growth, DAB introduced calibrated limits on financing operations. These thresholds encouraged banks to participate more actively and more prudently in national development projects.

Foreign investment ceilings were also refined, reducing the share of foreign assets from 30% to 25%. This shift aimed to stimulate domestic investment, deepen local market participation, and reinforce the national economy.

Liberalization of Cash Collateral

The issuance of cash-backed guarantees marked a major policy advancement. This reform alleviated balance-sheet pressures on banks while providing the private sector with regulated access to financial resources, particularly for trade, manufacturing, and development-oriented ventures.

Improvement of Service Quality and Institutional Governance

Enhancing service delivery and expanding customer access were prioritized as key objectives. Critical managerial positions were staffed with qualified professionals, thereby reinforcing internal governance and strengthening decision-making processes across banks.

Strengthening Risk Management & Internal Controls

Robust internal controls and enhanced risk-management systems formed the backbone of supervisory reforms. These measures im-

Banking Sector Supervision and Stability: Key Achievements in FY 1404

The banking sector stands at the heart of a nation's economic infrastructure. As the primary channel for savings, financing, and payments, banks support households, businesses, and national development priorities. In environments where transparency, trust, and stability are undermined, economic growth is constrained, and confidence in the financial system erodes.

In FY 1404, Da Afghanistan Bank (DAB) demonstrated an unwavering commitment to enhancing supervision mechanisms and reinforcing financial sector resilience. Through structured, professional, and data-driven supervision, DAB aimed not only to safeguard the system from emerging risks but also to position the banking sector as an active catalyst for sustainable economic growth.

د هېواد پولې ثبات په اغېزناکه توګه د پولې سياستونو د
پلي کېدو پایله ده.

د ملي پيسو په ثبات او دقيقې څارنې سره!
اوس مهال بانکي خدمتونه په ډاډمنه، معياري او همغږۍ
سره وړاندې کېږي او د بانکونو پېرېدونکي په ډاډه زړه له
خپلو بانکي حسابونو څخه ګټه اخلي.

بهار ۱۴۰۵؛ نویدبخش رونق اقتصادی برای کشور